

1925 – İQTİSADİYYAT 1

1. «Ekonomiks» termininin elmi ictimaiyyət tərəfindən qəbul olunması bu ifadənin kimin əsərinin adından istifadə olunması ilə baş vermişdir?
  - a) Jan Batist Sey
  - b) Con Stuart Mill
  - c) Alfred Marial**
  - d) Con Meynard Keyns
  - e) Bem-Baverk

2. «Siyasi iqtisad» termininin müəllifi kimdir?
  - a) Aristotel
  - b) F.Akvinski
  - c) A.Monkreyen**
  - d) A.Smit
  - e) K.Marks

3. Mikroiqtisadiyyatın predmeti tam şəkildə bu fəaliyyətlərdən hansıdır?
  - a) tələb
  - b) təklif
  - c) mübadilə
  - d) təkrar istehsal**
  - e) istehlak prosesi

4. Mikroiqtisadiyyatın subyektləri bunlardan hansıdır?
  - a) dövlət
  - b) müəssisə (firma)**
  - c) istehsalçı
  - d) istehlakçı
  - e) əhali

5. Mikroiqtisadiyyatın predmeti:
  - a) tələbatın ödənilməsi prosesi
  - b) bazarda iqtisadi subyektlərin davranış qaydaları**
  - c) istehsalın təşkili forması
  - d) istehsalın sahə və ərazi quruluşu
  - e) iqtisadi inkişafın xüsusiyyətləri

6. İqtisadi subyektlərin fəaliyyəti ilə bağlıdır və o, nə üçün iqtisadiyyatın ən aşağı pilləsində məhz bu qərarın qəbul edilməsini anlamağa kömək edir:
  - a) makroiqtisadiyyat

- b) **mikroiqtisadiyyat**
- c) iqtisadi sistem
- d) iqtisadi kateqoriya
- e) mezo-iqtisadiyyat

7. Təbiət tərəfindən insan səy göstərmədən verilir:

- a) iqtisadi nemətlər
- b) qısamüddətli nemətlər
- c) dolayı nemətlər
- d) **qeyri-iqtisadi nemətlər**
- e) bilavasitə qeyri-iqtisadi nemətlər

8. Müəyyən tələbatların ödənilməsi üçün istehsal nəticələrinin istifadəsi mərhələsi adlanır:

- a) mübadilə
- b) bölgü
- c) **istehlak**
- d) istehsal
- e) hamısı düzdür

9. Mikro-iqtisadiyyat nəyi öyrənir?

- a) iqtisadi cəhətdən rəşional qərar qəbul olunmasını
- b) qiymətin əmələ gəlməsini
- c) ehtiyatların optimal yerləşdirilməsini
- d) **ailə təsərrüfatlarının və müəssisələrinin iqtisadi fəaliyyətini**
- e) yuxarıda göstərilənlərin hamısı

10. Elmin metodu dedikdə nə başa düşülür?

- a) **dərketmə vasitələrinin optimal tətbiqi üsulları**
- b) predmetin quruluşu
- c) faktiki materialların toplanması
- d) alimin tədqiqatda irəli sürdüyü şərtlər
- e) tədqiqatın aparılması üsulu

11. Merkantilistlər iqtisadiyyatın hansı sahəsini öyrənirdilər?

- a) istehsal sferasını
- b) istehlakçıların tələbatını
- c) pul tədavülünü
- d) sənayeni
- e) **tədavül sferasını**

12. Klassik siyasi iqtisad məktəbinin tədqiqat predmeti nədən ibarət idi?

- a) tədavül sferası
- b) istehsal sferası**
- c) tədavül və istehsal sferası
- d) ticarətin üstünlüyü
- e) əmtəələrin reallaşdırılması

13. Mikroiqtisadiyyat – iqtisad elminin (iqtisadi nəzəriyyənin) tədqiqat obyektinə çevrilmək üçün hansı səviyyədə (çərçivədə) fəaliyyət göstərməlidir?

- a) ölkə
- b) regional
- c) milli
- d) dünya
- e) müəssisə və firma**

14. Mikroiqtisadi özəklərin qarşılıqlı fəaliyyətinin nəticəsi:

- a) səmərəlilik
- b) dinamiklik
- c) qiymət
- d) faydalılıq
- e) mənfəət**

15. Hərfi mənası «təbiətin hakimiyyəti» olan iqtisadi nəzəriyyə necə adlanır?

- a) merkantilizm
- b) klassik
- c) fiziokratizm**
- d) monetarizm
- e) marjinalizm

16. Mikroiqtisadiyyatın subyektləri:

- a) ev təsərrüfatı, firma, bank, dövlət**
- b) müxtəlif təşkilatlar, dövlət orqanları
- c) ayrı-ayrı insanlar, insan qrupları, təşkilatlar
- d) dövlət orqanları, müxtəlif təşkilatlar
- e) heç biri düz deyil

17. Mikroiqtisadiyyatın tədqiqat istiqamətləri:

- a) iqtisadiyyata dövlətin müdaxiləsi
- b) məhsuldar qüvvələrin quruluşu və inkişafı
- c) iqtisadi münasibətlər və məhsuldar qüvvələr
- d) iqtisadi proseslərin sosial nəticəsi
- e) xərc və məsrəflərin, qazanc və gəlirlərin son hədd şəklində öyrənilməsi**

18. İqtisadi proseslər və hadisələrin obyektiv şərhı, elmi izahı, bunun əsasında elmi fərziyyələrin, konsepsiyaların qurulmasına, iqtisadi sistemlərin fəaliyyət qanunauyğunluqlarının aşkarlanmasına yönümlənmiş – iqtisadiyyat:

- a) iqtisadi sistem
- b) pozitiv iqtisadiyyat**
- c) proqnoz iqtisadiyyat
- d) normativ iqtisadiyyat
- e) iqtisadiyyatın praktiki əhəmiyyəti

19. Arzu olunan nəticələrə çatmaq üçün necə olmalıdır, necə hərəkət edilməlidir suallarına cavab verən iqtisadiyyat:

- a) proqnozlar
- b) normativ iqtisadiyyat**
- c) iqtisadi sistem
- d) deskriptiv iqtisadiyyat
- e) pozitiv iqtisadiyyat

20. Paradiqma gələcəyin əsas xüsusiyyətlərini ifadə edən anlayışlar sistemində əks etdirilmiş ciddi:

- a) iqtisadi anlamdır
- b) elmi nəzəriyyədir**
- c) qanunauyğunluqdur
- d) qanunauyğunsuzluqdur
- e) qanunlar toplusudur

21. İstehsal prosesinin maddi əsasını təşkil edir, lakin onun tam eyni deyil:

- a) istehsal prosesi
- b) təkrar istehsal prosesi
- c) iş qüvvəsi
- d) əmək cisimləri
- e) əmək prosesi**

22. Azərbaycan xalqının iqtisadi fikirləri haqqında ilk məlumatı hansı mənbədən alırıq?

- a) nağıllardan
- b) «Avesta»dan**
- c) Məzdəkizmədən
- d) «Qurani-Kərim»dən
- e) Xürrəmilər hərəkatından

23. Hansı bazar iqtisadiyyatı modelində xüsusi mülkiyyətin çəkisi daha çoxdur?

- a) sosial-demokrat
- b) liberal**

- c) sosial
- d) sosial və liberal
- e) sosial-demokrat və sosial

24. İqtisadi nəzəriyyənin müasir istiqamətlərinə hansılar daxil deyil?

- a) neoklassik-sosioloji
- b) keynsçilik
- c) **klassik**
- d) neoliberalizm
- e) institusionalizm

25. İqtisad elminin bir sahəsi kimi mikroiqtisadiyyat nəyi öyrənir?

- a) **ayrı-ayrı istehlakçı, firma və resurs mülkiyyətçiləri qrupunun iqtisadi davranışını**
- b) təsərrüfat subyektlərinin mənfəətini
- c) dünya birliyində iqtisadi münasibətləri
- d) milli iqtisadiyyat səviyyəsində baş verən prosesləri
- e) iqtisadi artım

26. Təbiətin təbii bəxşisləri, istehsal məhsullarıdır:

- a) **maddi nemətlər**
- b) torpaq
- c) qeyri-maddi nemətlər
- d) istehsal vasitələri
- e) əmtəə

27. İnsanların müəyyən maraqlara əsaslanan və müxtəlif cür tələbatların ödənilməsinə yönəldilmiş təsərrüfatçılığı:

- a) qanunauyğunluq
- b) xidmətlər
- c) **təsərrüfat fəaliyyəti**
- d) məsrəflər və xeyri tarazlaşdırmaq
- e) təsərrüfat nemətlərini planlaşdırmaq

28. Bazar:

- a) tələbin reallaşmasıdır
- b) tədavül dairəsində münasibətlərdir
- c) **əmtəə və xidmətlərin alqı və satqısı proseslərinin baş verdiyi məkan**
- d) təklifin reallaşmasıdır
- e) mülkiyyət münasibətlərinin əsasıdır

29. Aşağıda göstərilən elementlərdən hansı bazar iqtisadiyyatı üçün daha mühüm hesab edilir?

- a) səmərəli həmkarlar
- b) bazar müvazinəti
- c) alıcı və satıcı çoxluğu
- d) bazarda real rəqabət**
- e) ictimai mülkiyyət

30. Bazar iqtisadiyyatında daim defisit olan nədir?

- a) sosial təminat
- b) pul**
- c) əmtəələr
- d) intellektual əmtəələr
- e) xidmətlər

31. Bazar iqtisadiyyatına qədərki dövrü ideallaşdıran iqtisadçılar nəyə üstünlük verirdilər?

- a) bazar iqtisadi münasibətlərinə
- b) natural təsərrüfat münasibətlərinə**
- c) iri ticarətə
- d) sələm kapitalına
- e) ticarət kapitalına

32. Aristotel xrematistikanı necə izah edirdi?

- a) əkinçilik kimi
- b) sənətkarlıq kimi
- c) varidat, sərvət əldə etmək və pul toplamaq kimi**
- d) xırda ticarət kimi
- e) natural təsərrüfat kimi

33. «Gözə görünməz əl» ifadəsi məşhur iqtisadçılardan kimə məxsusdur?

- a) D.Rikardo
- b) C.M.Keyns
- c) A.Smit**
- d) K.Marks
- e) A.Marşal

34. Bazar mexanizminin ünsürləri hansılardır?

- a) sərbəstlik, bərabərlik, mülkiyyət azadlığı
- b) qiymət, tələb, təklif, rəqabət**
- c) tarazlıq, elastiklik, çeviklik
- d) planlaşdırma, tənzipləmə, təşkilatlanma
- e) subsidiyalar, kreditlər, stimullar

35. Aşağıdakılardan hansı bazar iqtisadiyyatının xarakterik cəhətlərinə aid deyil:

- a) çoxmülkiyyətçilik
- b) bərabərlik
- c) azadlıq
- d) iqtisadi asılılıq**
- e) ictimai əmək bölgüsü

36. Azad bazar təsərrüfatının səciyyəsi hesab olunur:

- a) rəqabət iştirakçılarının qeyri-məhdud sayı
- b) bazar informasiyasının azad əldə olunması
- c) iqtisadiyyatda hökumətin məhdud rolu
- d) bütün cavablar doğrudur**
- e) sərbəst daxil olma

37. Əmtəə və xidmətlərin istifadə təyinatına görə bazarı hansına aid etmək olar?

- a) əmək
- b) kapital
- c) mənzil
- d) istehlak şeyləri və xidmət əşyaları**
- e) oliqopolik bazar

38. İnkişaf etmiş bazar iqtisadiyyatı şəraitində son söz kimə aiddir?

- a) İstehsalçıya
- b) istehlakçıya**
- c) tədavülə
- d) qiymətə
- e) heç biri doğru deyil

39. Bazar iqtisadiyyatının liberal modelinə əsaslanan ölkələrdə ümumi milli məhsulun (ÜMM) neçə faizi və yaxud da neçədə bir hissəsi dövlət büdcəsindən sosial xərclər üçün nəzərdə tutulur?

- a) 50 faiz
- b) 40 faiz
- c) 30 faiz
- d) 20 faiz**
- e) 10 faiz

40. İctimai istehsalın böyük sahələrə (sənayeyə, kənd təsərrüfatına, tikintiyə, nəqliyyat və s.) bölünməsi ictimai əmək bölgüsünün hansı formasını ifadə edir?

- a) fərdi
- b) xüsusi
- c) ümumi**
- d) manufaktura

e) peşə

41. Əmtəə qruplarına görə bazarın obyektinə uyğun gəlməyənini seçin:

- a) istehsal təyinatlı əmtəə bazarları
- b) istehlak təyinatlı əmtəə bazarları
- c) ərzaq məhsulları bazarı
- d) istehsal amilləri bazarı
- e) «qara» bazar

42. İqtisadi nəzəriyyədə elastiklik nə deməkdir?

- a) qiymətin dəyişilməsinin tələbin səviyyəsinə təsiri dərəcəsi
- b) qiymətin dəyişilməsini təklifin həcminə təsiri dərəcəsi
- c) **qiymətin dəyişilməsinin tələbin səviyyəsinə təsiri dərəcəsi, qiymətin dəyişilməsinin təklifin həcminə təsiri dərəcəsi**
- d) heç biri düz deyil
- e) tələbin artması ilə qiymətin artması

43. Bazar iqtisadiyyatının subyektləri hansılardır?

- a) dövlət orqanları, müxtəlif təşkilatlar, firmalar
- b) ev təsərrüfatları, ictimai təsərrüfatlar
- c) ayrı-ayrı insanlar, insan qrupları, təşkilatlar
- d) **ev təsərrüfatları, dövlət, firmalar və müəssisələr**
- e) heç biri düz deyil

44. Bazar subyektlərinin aktivliyini artırən katalizator hansıdır?

- a) risk
- b) seçim azadlığı
- c) inkişaf etmiş infrastruktura
- d) **azad rəqabət**
- e) təşəbbüskarlıq

45. Bazar iqtisadiyyatının genetik əsaslarına bunlardan hansıları aid etmək olar?

- a) **inkişaf etmiş əmək bölgüsü və xüsusi mülkiyyət**
- b) ictimai mülkiyyət
- c) ümumi xalq mülkiyyəti
- d) kolxoz-kooperativ təsərrüfat
- e) dövlət mülkiyyəti

46. Bazar iqtisadi münasibətlərin bütün tərəflərini özündə ehtiva edən, birləşdirən kateqoriya kimi nəyə görə o iqtisadi nəzəriyyə elminin tədqiqat obyektinə və predmetinə çevrilir?

- a) istehsal prosesilə məşğul olduğuna görə

- b) əmtəələrin alqı-satqısını yerinə yetirdiyinə görə
- c) bölgü ilə məşğul olduğuna görə
- d) istehlaka görə
- e) **iqtisadi münasibətə çevrilərək bütünlükdə iqtisadi hadisə və prosesləri məcmu halında əhatə etdiyinə görə**

47. Bazar iqtisadiyyatının funksiyasına aid olmayanı müəyyənləşdir:

- a) istehsalla istehlak arasında uzlaşma yaradır
- b) alıcı ilə satıcıyı bir-biri ilə rastlaşdırır
- c) əmtəə istehsalını tənzimləyir
- d) əmtəə istehsalçıları diferensiallaşdırır
- e) **sosial bərabərlik yaradır**

48. Bazar anlayışının məzmununa uyğun gəlməyən tərif müəyyənləşdir:

- a) bazar – iqtisadi münasibətlərdə tələblə təklifin məcmusudur
- b) bazar – ayrı-ayrı əmtəələr və xidmətlər üzrə bir qrup adamların sövdələşməsi ilə baş verən sıx fəaliyyət münasibətləridir
- c) bazar – ticarət aparmaq üçün adamların bir-birilə hər hansı qarşılıqlı fəaliyyətidir
- d) bazar – mətəə və əmtəə-pul mübadiləsidir
- e) **bazar – sosial ədalət yaradan fəaliyyətdir**

49. İqtisadi təyinatına görə bazarın obyektinə uyğun gəlməyənini seçin:

- a) əmtəə və xidmətlər (istehlak) bazarı
- b) istehsal vasitələri bazarı
- c) iş qüvvəsi bazarı
- d) qiymətli kağızlar bazarı
- e) **oligopolik bazar**

50. Bazar iqtisadiyyatının əsas xarakterik cəhətləri hansılardır?

- a) xüsusi sahibkarlıq, əmtəə istehsalı, mübadilə
- b) ticarət, mübadilə, gəlir bölgüsü
- c) **xüsusi sahibkarlıq, iqtisadi azadlıq, azad rəqabət, təşəbbüskarlıq**
- d) azadlıq, bərabərlik, iqtisadi ədalət
- e) pulun istifadəsi və alqı-satqısı

51. Bazar hansı çətin problemi asanlıqla həll edir?

- a) müxtəlif dövlətlər arasında ticarətin həyata keçirilməsi
- b) insanların maddi tələblərinin ödənilməsi
- c) **nələrin, necə və kim üçün istehsal edilməsi**
- d) müxtəlif məhsul növlərinin istehsalını
- e) optimal ərazi proporsiyalarının müəyyən edilməsi

52. Aşağıdakılardan hansı bazar iqtisadiyyatı şəraitində iqtisadiyyatın tənzimlənməsi məqsədinə aid deyildir:

- a) **istehsal vasitələrinin üstün inkişafı**
- b) iqtisadi sabitləşmə
- c) iqtisadi tarazlıq
- d) iqtisadi artım
- e) istehsalın üstün inkişafı

53. Azərbaycanda bazar iqtisadiyyatına keçid dövrünə başlanmışdır:

- a) 1990
- b) 1989
- c) **1991**
- d) 1988
- e) 1992

54. «Sosial bazar təsərrüfatı» nəzəriyyəsinin əsas prinsiplərini kim işləyib hazırlamışdır?

- a) **V.Oyken**
- b) Y.Şumpeter
- c) C.Robinson
- d) F.Xayek
- e) C.Keyns

55. Sosial demokrat bazar modeli daha çox hansı ölkədə tətbiq olunmuşdur?   Almaniyada

- a) ABŞ-da
- b) **İsveçdə**
- c) Yaponiyada
- d) Rusiyada

56. Hansı inkişaf etmiş bazar ölkəsi liberal modelə əsasən iqtisadiyyatını inkişaf etdirir?

- a) Almaniya
- b) İsveç
- c) Yaponiya
- d) **ABŞ**
- e) Çin

57. Liberal bazar modeli üçün hansı cəhət xas deyil?

- a) dövlət tənzimlənməsinin məhdud xarakteri
- b) xüsusi mülkiyyətin üstün çəkisi
- c) **dövlətin iqtisadiyyata hədsiz müdaxiləsi**
- d) ümumi daxili məhsulda dövlət büdcəsinin xüsusi çəkisinin az olması
- e) sosial siyasətin qalıq prinsipinə əsaslanması

58. Tələb əyrisi boyunca tələbin dəyişməsi nə ilə əlaqədardır?

- a) istehlakçıların gəlirlərinin dəyişməsi
- b) istehsalda qarşılıqlı əvəz oluna bilən əmtəələrin qiymətinin dəyişməsi
- c) istehlakçıların istək və arzularında dəyişikliklər**
- d) heç biri doğru deyil
- e) istehlakçıların gəlirlərinin artması

59. Aşağıdakılardan biri bazar iqtisadiyyatının xarakterik cəhətlərinə daxil deyil:

- a) çoxmülkiyyətçilik
- b) bərabərlik
- c) azadlıq
- d) risk
- e) asılılıq**

60. Bazar iqtisadiyyatının sosial yönümlü modelini əks etdirən model:

- a) Amerika modeli
- b) İsveç modeli
- c) Alman modeli**
- d) Yapon modeli
- e) heç biri doğru deyil

61. Sosial yönümlü bazar iqtisadiyyatı modelinin nəzəri konsepsiyası kimlər tərəfindən işlənilib hazırlanmışdır?

- a) M.Fridmen, P.Samuelson
- b) A.Marşal, K.Menger
- c) K.Marks, F.Engels
- d) A.Müller-Armak, L.Erxard**
- e) heç biri doğru deyil

62. Bunlardan hansını milli bazara aid hesab etmək olar?

- a) daxili bazar**
- b) xarici bazar
- c) azad bazar
- d) tənzimlənən bazar
- e) rəqabətli bazar

63. Azərbaycanda hansı bazar modelini tətbiq etmək daha əlverişlidir?

- a) Yaponiyanın
- b) ÇXR-nın
- c) ABŞ-ın
- d) Almaniyanın**
- e) Rusiyanın

64. Sosial-demokratik bazar iqtisadiyyatı modeli üçün aşağıdakı amillərdən hansı xarakterikdir:

- a) **sosial xidmətlərin pulsuz ödənilməsi**
- b) dövlət mülkiyyətin yüksək xüsusi çəkisi
- c) dövlət mülkiyyətin yüksək xüsusi çəkisi
- d) dövlətin aktiv sosial siyasəti
- e) dövlət büdcəsində sosial yönümlü vəsaitlərin xüsusi çəkisi

65. Azərbaycanda keçid dövründə hansı bazar iqtisadiyyatı formalaşmışdır?

- a) **sosial yönümlü**
- b) liberal
- c) planlı
- d) milli
- e) tənzimlənməyən

66. Başqa şərtlər dəyişmədikdə təklifin artması ilə:

- a) tarazlıq qiyməti yüksəlir
- b) tarazlıq səviyyəsi və tarazlıq qiyməti aşağı düşür
- c) qiymət qalxır və kəmiyyət azalır
- d) qiymət düşür, tarazlıq səviyyəsi artır
- e) heç biri doğru deyil

67. Aşağıdakılardan hansı yalnız bazar modelini səciyyələndirir?

- a) bir satıcı və bir alıcı
- b) **məhsulların çox çeşidliliyi**
- c) sabit xərclər çox olduqda
- d) qiymət son hədd xərclərinə bərabərdir
- e) qiymət son hədd xərclərindən artıqdır

68. Liberal bazar modelinin xarakterini hansı amil müəyyən edir?

- a) dövlət tənzimləməsi
- b) **iqtisadiyyatda xüsusi mülkiyyətin aparıcı mövqeyi**
- c) kredit-pul sistemi
- d) dövlət sektorunun xüsusi çəkisi
- e) xüsusi mülkiyyətin mövcud olması

69. Sosial yönümlü bazar iqtisadiyyatı modelinin formalaşmasının başlıca vasitəsi kimi hansı amil çıxış edir?

- a) **gəlirlərin və məşğulluğun dövlət tənzimlənməsi**
- b) dövlət mülkiyyətinin xüsusi çəkisi
- c) mülkiyyətin özəlləşdirilməsi

- d) mülkiyyətin milliləşdirilməsi
- e) dövlət büdcəsində sosial vəsaitlərin xüsusi çəkisi

70. Ümumi iqtisadi tarazlıq nəzəriyyəsinin banisi kimdir?

- a) A.Smit
- b) A.Marşall
- c) **L.Valras**
- d) C.Keyns
- e) D.Rikardo

71. A.Smitin bazar haqqında təliminin əsas müddəası:

- a) **görünməz əl nəzəriyyəsi**
- b) əmək bölgüsü
- c) iqtisadi ehtiyatların məhdudluğu
- d) əmək dəyər nəzəriyyəsi
- e) yeniliklərin tətbiqi

72. Bazarın neçə tipi mövcuddur?

- a) iki
- b) üç
- c) **dörd**
- d) beş
- e) altı

73. Bazar iqtisadi münasibət kimi sistem halında iqtisadi fəaliyyət baxımından ictimai təkrar istehsalı özündə necə əks etdirir (ifadə edir)?

- a) istehsal dairəsi
- b) tədavül sferası
- c) mübadilə prosesi
- d) istehlak prosesi kimi
- e) **təkrar istehsalın bütün mərhələlərini özündə ehtiva etmək kimi**

74. Bazar anlayışı əmtəə-pul münasibətlərinin tarixi inkişafı nəticəsində müasir inkişaf səviyyəsinə, pilləsinə çatmışdır ki, bu gün biz bazarda hansı struktura malik sistem kimi baxmalıyıq?

- a) sadə
- b) **mürəkkəb və çoxtərəfli struktura malik olan**
- c) kortəbii
- d) tənzimlənən
- e) oliqopolik

75. Məcmu təklif dedikdə nə başa düşülür?

- a) **istehsal olunub satışa çıxarılan əmtəə və xidmətlərin cəmi**
- b) satışa çıxarılan və ehtiyatda qalan əmtəələrin cəmi
- c) ölkə daxilində istehsal olunmuş və kənarıdan idxal olunmuş məhsulların cəmi
- d) ölkəyə ixrac olunan məhsulların məcmusu
- e) ölkədən kənarı istehsal olunmuş məhsulların cəmi

76. Seyin fikrinə görə:

- a) **təklif müvafiq tələb yaradır**
- b) tələb müvafiq təklif yaradır
- c) pul təkrar istehsalın müstəqil amilidir
- d) dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsi zəruridir
- e) doğumun yüksək tempi əhali artıqlığı yaradır

77. L.Valrasın iqtisadi tarazlıq probleminə başlıca cəhət:

- a) **bazar qiyməti son xərclərə bərabərdir**
- b) istehsal amillərilə tələb və təklif bərabərdir
- c) əmtəə və xidmətlərin tələb və təklifi bərabərdir
- d) əmtəələrin qiyməti istehsal xərclərilə uyğun gəlir
- e) əmtəələrin qiyməti istehsal xərclərinə uyğun gəlmir

78. Klassik məktəbin iqtisadiyyatın tənzimlənməsi haqqında təlimi nəyə əsaslanır?

- a) **iqtisadiyyatın öz-özünü tənzimlənməsi**
- b) dövlət tərəfindən iqtisadiyyatın idarə edilməsi
- c) fiskal
- d) pul-kredit
- e) sosial sahənin

79. Bazar deyərkən biz ümumi halda əmtəələrin alqı-satqısı ilə fəaliyyəti, yəni əmtəələrin tədavülü və mübadiləsi prosesini başa düşürük ki, bu baxımdan da o hansı kapitalın fəaliyyətinə əsaslanır?

- a) borc
- b) **ticarət**
- c) sənaye
- d) maliyyə
- e) səhm qoyuluşuna

80. İctimai əmək bölgüsünə əsasən sələm və faiz kapitalları meydana gəlib özləri də hakim və müstəqil kapital formaları kimi fəaliyyət göstərmişlər, kapitalizmin meydana gəlməsi ilə kapitalın bu formaları öz müstəqilliklərini itirib asılı kapitalla çevrildilər. Bu halda onlar hansı kapitaldan asılı oldular?

- a) borc
- b) ticarət
- c) **sənaye**

- d) maliyyə
- e) əmtəə

81. Aşağıdakılardan biri bazarın obyektlərinə daxil deyil:

- a) istehsal vasitələri bazarı
- b) qiymət bazarı**
- c) iş qüvvəsi bazarı
- d) mənzil bazarı
- e) informasiya məhsulları bazarı

82. «Bazara daxil olmaq və bazardan çıxmaq sərbəstdir» şərti aşağıdakılardan hansıları səciyyələndirir?

- a) inhisar
- b) azad rəqabət**
- c) inhisarçı rəqabət
- d) heç biri düz deyil
- e) xalis rəqabət

83. Aşağıdakı amillərin hansı tələbi daha çox stimullaşdırır?]

- a) qiymətlərin aşağı olması**
- b) əmtəələrin bolluğu
- c) əmtəələrin çatışmazlığı
- d) dövlətin sosial yardımını
- e) insanların tələbatı

84. Hansı amillər bazar təklifini daha yaxşı stimullaşdırır?

- a) əmtəələrin bolluğu
- b) istehsal imkanları
- c) əmtəələrin çatışmazlığı
- d) yüksək qiymətlər
- e) aşağı qiymətlər

85. Əmtəə bazarı tarazlıq şəraitindədir:

- a) tələb təklifdən artıqdır
- b) tələb və təklif uyğundur (üst-üstə düşür)**
- c) təklif tələbdən artıqdır
- d) tələb təklifdən azdır
- e) təklif tələbdən azdır

86. Tələb qanununa müvafiq olaraq əmtəənin qiyməti artırsa:

- a) bu məhsulun qiyməti dəyişmir
- b) tələbin həcmi sabitdir
- c) bu məhsulun təklifi azalır
- d) bu məhsula olan təklif sabitdir
- e) **bu məhsula olan tələb azalır**

87. Tələb əyrisi göstərir ki,

- a) qiymətlərin yüksəlməsi ilə istehlak artır
- b) **alıcıların gəlirləri azalmaqla istehlak aşağı düşür**
- c) qiymətlərin yüksəlməsi ilə istehlak azalır
- d) gəlirlərin və istehlakın səviyyəsi sabit qalır
- e) gəlirlərin və istehlakın səviyyəsi sabit qalmır

88. Tələb sabit qaldıqda eyni zamanda təklif artarsa:

- a) tarazlıq miqdarı aşağı düşər
- b) **tarazlıq qiyməti azalar**
- c) hamısı düzdür
- d) heç biri düz deyil
- e) tarazlıq qiyməti artar

89. Ən ümumi mənada məcmu tələb və məcmu təklif arasında olan iqtisadi tarazlıq nəyi ifadə edir?

- a) bazarlarda qiymətlə tələbat arasında olan uyğunluğu
- b) dövlət bölməsi ilə özəl bölmə arasında olan əlaqəni
- c) **cəmiyyətdə iqtisadi ehtiyatlar və tələbatlar arasında olan uyğunluğu**
- d) cəmiyyətdə sahibkarların mənafeyi ilə dövlətin iqtisadi siyasəti arasında olan qarşılıqlı əlaqəni
- e) heç biri düz deyil

90. Aşağıdakılardan xalis bazar rəqabətini səciyyələndirməyənini seçin:

- a) əmtəələrin birinci olması
- b) bazara girişin azad və sadə olması
- c) satıcılar qiymətə təsir edə bilmir
- d) **bazar təklifinin çox hissəsini ayrıca şirkətlər təmin edir**
- e) bazara çıxışın azad və sadə olması

91. Sosial-iqtisadi mahiyyətinə görə bazarı funksiyasına görə necə başa düşmək olar?

- a) **istehsalçıların və istehlakçıların görüşdüğü yer, məkan**
(1) resursların (əmək vasitələrinin və predmetinin) daşınması
- b) əmtəə və xidmət nemətlərinin saxlanması
- c) əmtəələrin bölüşdürülməsi
- d) əmtəələrin növ və çeşidlənməsi

92. Coğrafi vəziyyətlə bağlı bazarın hansı növləri vardır?

- a) istehsal vasitələri bazarı
- b) lokal və regional bazarlar**
- c) topdansatış və pərakəndə satış bazarları
- d) daşınmaz əmlak bazarı
- e) qiymətli kağızlar bazarı

93. İnzibati-komandalı iqtisadiyyat üçün hansı bazar xarakterikdir?

- a) azad rəqabət bazarı
- b) əmək bazarı
- c) deformasiyaya uğramış bazar**
- d) intellektual mülkiyyət bazarı
- e) torpaq bazarı

94. B nöqtəsindən A nöqtəsinə keçid nə ilə əlaqədardır?

- a) tələbin həcmnin azalması**
- b) tələbin aşağı düşməsi
- c) təklifin artması
- d) təklifin həcmnin artması
- e) tələbin həcmnin artması

95. Əgər əmtəyə olan tələbin qiymət elastikliyi 1-ə bərabədirsə və firmanın öz əmtəəsinin qiymətini artırsa, onda məhsulun satışından əldə edilən ümumi gəlir:

- a) satış artır
- b) satışa müvafiq dəyişməzdir**
- c) satışa görə gəlir azalmağa meyllidir
- d) satışa görə gəlir tərəddüdüdür
- e) satış həcmi artır, müvafiq olaraq gəlir də artır

96. Təklif əyrisi şaquli vəziyyətdədir, bu:

- a) qiymət dəyişməsindən asılı olaraq təklifin həcmi artır
- b) qiymət dəyişməsindən asılı olaraq təklifin həcmi azalır
- c) qiymət dəyişməsindən asılı olmayaraq təklifin həcmi stabildir**
- d) təklifə görə qiymət dəyişməsi tələbi artırır
- e) bütün cavablar doğrudur

97. Aşağıdakılardan biri bazar infrastrukturunun tərkib hissəsinə daxil deyil:

- a) fond birjalrı
- b) lizinq firmaları
- c) auksionlar
- d) özəl firmalar**

e) yarmarkalar

98. Bazar infrastrukturunun tərkib hissəsinə aid olmayanı müəyyən edin:

- a) əmtəə birjası
- b) fond birjası
- c) valyuta birjası
- d) kommertiya bankları
- e) **təklif qanunu**

99. Birja latın sözü «bursa» olub:

- a) **pul kisəsi deməkdir**
- b) fond birjasının üzvü olan şəxs deməkdir
- c) mənası imza deməkdir
- d) kiçik mənasını daşıyır
- e) idarəetmə mənasını daşıyır

100. İlk fond birjası neçənci ildən fəaliyyət göstərir?

- a) 1431-ci il
- b) **1531-ci il**
- c) 1631-ci il
- d) 1731-ci il
- e) 1831-ci il

101. Investor – bu:

- a) qiymətli kağız buraxan şəxs
- b) qiymətli kağızların buraxılışını qeydiyyat edən şəxs
- c) **qiymətli investisiya kağızları əldə edən şəxsdir**
- d) qiymətli kağızların depozitinin mülkiyyətçisi
- e) qeyd edilən cavablar səhvdir

102. Aşağıdakılardan biri dünyanın ən iri və məşhur fond birjasıdır:

- a) Paris
- b) Ankara
- c) **Tokio**
- d) Berlin
- e) Pekin

103. Bütün müəssisələrin və təsərrüfatların alqı-satqısı ilə hansı birjalar məşğuldur?

- a) yarmarkalar
- b) valyuta birjalrı

- c) lizinq kompaniyaları
- d) əmtəə birjalari**
- e) sığorta kompaniyaları

104. Aşağıdakı əməliyyatlardan hansını lizinq kompaniyaları həyata keçirir?

- a) əmtəələrin topdan satışı
- b) texnologiyanın icarəsi**
- c) işə düzəltmə
- d) əmtəələrin mövsümi satışı
- e) valyuta mübadiləsi

105. Auksionlar nə ilə məşğuldur?

- a) xidmətlərin satışı ilə
- b) xüsusi nadir əmtəə növlərinin satışı ilə**
- c) daşınmaz əmlakın satışı ilə
- d) xammalın satışı ilə
- e) müasir texnologiyanın satışı ilə

106. Aşağıdakılardan hansılar auksiyalara aiddir:

- a) auksiyalar əvvəlcədən müəyyən edilmiş yerdə və dövrdə keçirili**
- b) auksiyalar yalnız məcburi formada olur
- c) burada müəyyən növ əmtəələrin satışı həyata keçirilir
- d) auksionda əmtəə ən yüksək qiymət ödəyənə satılır
- e) beynəlxalq auksiyalar iki ildən bir yalnız qərb ölkələrində təşkil olunur

107. Broker:

- a) əmtəə, qiymətli kağızlar və valyuta birjasında vasitəçilik edən şəxsdir**
- b) müstəqil hüquqi şəxsdir
- c) birja bülleteni və reklam informasiyalarını dərc etdirən şəxsdir
- d) qanunla sahibkarlıq fəaliyyəti hüququndan məhrum edilmiş fiziki şəxsdir
- e) yerli dövlət hakimiyyəti və idarəetmə orqanının nümayəndəsidir

108. Diler:

- a) fond birjasının üzvü olan ayrıca şəxs, firma başa düşülür**
- b) müstəqil hüquqi şəxsdir
- c) birja bülleteni və reklam informasiyalarını dərc etdirən şəxsdir
- d) qanunla sahibkarlıq fəaliyyəti hüququndan məhrum edilmiş fiziki şəxsdir
- e) yerli dövlət hakimiyyəti və idarəetmə orqanının nümayəndəsidir

109. Qiymətli kağızların alqı-satqısı ilə məşğul olan birja:

- a) fond birjası**

- b) əmtəə birjası
- c) əmək birjası
- d) iş qüvvəsi birjası
- e) auksionlar

110. Lizing – bu:

- a) dövlətlərarası istiqraz vərəqəsidir
- b) beynəlxalq kreditdir
- c) beynəlxalq uzunmüddətli kreditdir
- d) veksəl kreditidir
- e) **maşın və avadanlıqların satışıdır**

111. Aşağıdakılardan hansı bazarın əsas funksiyasına aid deyil?

- a) resurslardan istifadənin stimullaşdırılması
- b) tələbin dəyişməsinə istehsalın uyğunlaşması
- c) bazarın bağlayıcı funksiyası
- d) **bazar iştirakçılarının sosial sığortası**
- e) informasiya funksiyası

112. İnfrastruktur fəaliyyəti digərlərindən ayıran (fərqləndirən) cəhət:

- a) istehsal etməsi
- b) bölüşdürməsi
- c) mübadilə etməsi
- d) **xidmət göstərməsi**
- e) istehlak etməsi

113. Bazar infrastrukturunun hansı elementi əmtəə bazarında vasitəçi funksiyasını yerinə yetirir?

- a) banklar
- b) xidmətlər
- c) birjalar
- d) yarmarkalar
- e) auksionlar

114. İlk rəsmi birja harada və neçənci ildə fəaliyyətə başlamışdır?

- a) **1531-ci ildə Antverpendə**
- b) 1566-cı ildə Londonda
- c) 1792-ci ildə Nyu-Yorkda
- d) 1703-cü ildə Sankt-Peterburqda
- e) 1796-cı ildə Odessada

115. Auksion-hərrac, bu:
- a) əmtələrin topdansatış ticarəti forması
  - b) ticarət sazişlərinin baş tutması məqsədi ilə satıcıların və alıcıların birləşdirmə forması
  - c) könüllü və eləcə də məcburi olaraq əmtələrin açıq satış forması
  - d) əmtələrin əvvəlcədən müəyyən edilmiş yerdə və dövrdə satılmasını həyata keçirən qurum**
  - e) bütün cavablar doğrudur
116. Birjanın aşağıdakı növlərindən biri yanlıştır:
- a) əmtəə birjası
  - b) fond birjası
  - c) istehlak birjası**
  - d) valyuta birjası
  - e) əmək birjası
117. Milli pul vahidinin məzənnəsində baş verən dəyişikliklər harada qeydə alınır?
- a) fond birjalarında
  - b) yarmarkalarda
  - c) valyuta birjalarında**
  - d) banklarda
  - e) reklam kompaniyalarında
118. Bazar infrastrukturunun hansı elementi məşğulluq probleminin həlli məqsədilə yaradılır?
- a) fond birjalrı
  - b) lizinq kompaniyaları
  - c) yarmarkalar
  - d) auksionlar
  - e) əmək birjalrı**
119. Təklif qeyri-elastikdir:
- a) təklif olunan əmtəənin kəmiyyəti istənilən qiymətə satılmaq üçün dəyişməzsə**
  - b) təklif olunan əmtəənin kəmiyyəti qiymət artdıqca artırsa
  - c) qiymətin cüzi azalması ilə təklif sıfıra enirsə
  - d) qiymətin səviyyəsi və təklif sabit qalırsa
  - e) qiymət dəyişməsinə uyğun təklif dəyişirsə
120. Tələb elastikdir:
- a) əmtəənin qiyməti artdıqca tələb artır
  - b) əmtəənin qiymətinin hər hansı dəyişməsi tələbin həcminə təsir göstərmir
  - c) qiymətin aşağı düşməsi tələbin artmasına səbəb olur

- d) qiymətin aşağı düşməindən tələb daha sürətlə artır
e) qiymətin aşağı düşməində tələbin həcmi sabit qalır
121. Bazar infrastrukturunu anlayışının düzgün tərifini müəyyən edin:
- a) **iqtisadiyyatın ümumi quruluşunda bazar sisteminə xidmət edən və onun fəaliyyəti üçün zəruri şərait yaradan tərkib hissədən ibarətdir**
b) sahibkarlıq fəaliyyətinin formalaşmasına xidmət edən sahədir
c) silahlı qüvvələrin həyat fəaliyyətini təmin edən obyekt və tikililərin tərkib hissəsindən ibarətdir
d) ölkənin maddi istehsalı ilə bilavasitə əlaqədar olan sahələrin məcmusudur
e) iş qüvvəsinin təkrar istehsalı və ölkə əhalisinin həyat fəaliyyəti üçün normal şəraitin yaradılmasına xidmət edən sahədir
122. Fond birjalarını digərlərindən fərqləndirən əsas cəhət nədir?
- a) müvəqqəti fəaliyyətdə olması
b) **daimi iş yeri və iş saatının mövcudluğu**
c) ildə bir və ya bir neçə dəfə keçirilməsi
d) milli olması
e) qloballığı
123. Bazar infrastrukturunun əsas elementləri hansılardır?
- a) nəqliyyat vasitələri, rabitə vasitələri, bazar meydanları
b) əmtəələr, xidmətlər, qarşılıqlı əlaqələr
c) müəssisələr, fabriklər, zavodlar
d) **banklar, birjalar, yarmarkalar, lizinq kompaniyaları**
e) satış bazarları, mağazalar
124. «Qiymətli kağızlar bazarı» bazarların hansı təsnifatına aiddir?
- a) coğrafi vəziyyətə görə
b) rəqabətin məhdudluğu dərəcəsinə görə
c) mövcud qanunlara uyğunluğa görə
d) satış xarakterinə görə
e) **obyektinə görə**
125. Diskaunt-mağazalar:
- a) əsasən ərzaq çeşidli özünəxidmət mağazaları
b) əsasən şəhərdən kənarda yerləşən tez xarab olan malların ticarəti üçün perspektivli mağazalar
c) məhdud çeşidli yüksək hazırlıq dərəcəli məhsulların kiçik mağazaları
d) yaxşılaşdırılmış keyfiyyətli əmtəə satışı zonası iri mağazaların yeni modeli
e) **orta keyfiyyətli malları nisbətən aşağı qiymətlərə satan və s. ucuzlaşdırılmış qiymətlər mağazaları**

126. Əmtəə birjasının dünya təcrübəsində rolu nədən ibarətdir?
- a) dünya dövriyyəsinə əsas mallarla təmin edir
  - b) dünya bazarında əmtəələrin qiymət tarazlığını təmin edir
  - c) dünya bazarının daha effektiv sektoruna pul axınını təmin edir
  - d) dünya ticarətinin müxtəlif bazarlarının vəziyyəti və inkişafı haqqında informasiya verir**
  - e) satış auksionlarını formalaşdırır
127. Tələb qeyri-elastikdir:
- a) əmtəənin qiyməti artdıqca tələb artır
  - b) əmtəənin qiymətinin hər hansı dəyişməsinə bərabər olan tələbin həcmi bərabər dəyişir
  - c) qiymətin aşağı düşməsi tələbin artmasına səbəb olur
  - d) qiymətin aşağı düşməsindən tələb daha sürətlə artır
  - e) qiymətin aşağı düşməsi sürətindən tələbin həcmində artım sürəti azdır və yaxud dəyişmir**
128. Xammalın alınması və məhsulun satışını birgə həyata keçirmək üçün, müəssisələrin birləşməsinə nəzərdə tutulan inhisarın təşkil forması:
- a) bazar
  - b) karter
  - c) konsersum
  - d) trest
  - e) sindikat**
129. Aşağıda sadalanan indekslərdən hansı inhisar hakimiyyətin ölçüsüdür?
- a) Lerner**
  - b) Olin
  - c) Fişer
  - d) Cini
  - e) Laffer
130. Inhisarların yaranması səbəbləri hansılardır?
- a) iqtisadiyyatın inkişafı
  - b) sahibkarların gəlirlərinin artması
  - c) alıcıların sayının artması
  - d) kapitalın təmərküzləşməsi və mərkəzləşməsi**
  - e) dövlətin iqtisadi siyasəti
131. Bazar rəqabətinin yaranmasının əsas səbəbi:
- a) seçim azadlığı**
  - b) xüsusi mülkiyyət

- c) sahibkarlıq təşəbbüsü
  - d) istehsalın stimullaşdırılması
  - e) tələb və təklifin nisbəti
132. Aşağıdakılardan hansı fəaliyyət inhisarçı əlamətidir?
- a) bazarda öz mövqeyini qoruyub saxlayır və daha da artırır
  - b) tərəfdaşlarla müqavilə bağlayarkən onlar üçün əlverişli olmayan şərtlərin müqaviləyə daxil edilməsi**
  - c) çalışır ki, öz əmtələrinin qiyməti daima yüksək olsun
  - d) təminatlı xidmət müddətini daima artırır
  - e) reklam vasitəsilə öz məhsullarının daha çox satışına nail olur
133. Aşağıdakılardan hansı haqsız rəqabətə aid deyildir?
- a) rəqibin təsərrüfat fəaliyyətinin gözdən salınması
  - b) rəqibin təsərrüfat fəaliyyətinə müdaxilə
  - c) rəqibin qiymətindən aşağı qiymətin təyin olunması**
  - d) istehlakçıların çaşdırılmasına imkan verən məlumat yayılması
  - e) özgə əmtəə nişanından istifadə etmə
134. Aşağıdakılardan hansı təkamil rəqabətə aid deyildir?
- a) qiymət rəqabəti
  - b) qeyri-qiymət rəqabəti
  - c) məhsula yeni keyfiyyət çalarları verməklə satışı artırmaq
  - d) qabaqcıl firmaların əmtəə markalarından istifadə edərək satışı artırmaq**
  - e) təminatlı xidmət müddətinin artırılması
135. Göstərilənlərdən hansı təkamil rəqabətin şərtlərinə aid deyil?
- a) bazara sərbəst daxilolma
  - b) bazardan sərbəst çıxma
  - c) istehsalın diversifikasiyası**
  - d) çoxlu sayda satıcı və alıcılar
  - e) istehlakın diversifikasiyası
136. İnkişaf səviyyəsinə görə bazarda yarışma:
- a) gizli yarışma
  - b) qara bazara keçid
  - c) nəzarətdən kənar yarışma
  - d) tənzimlənməyən yarışma
  - e) azad və tənzimlənən yarışma**
137. Aparılma vasitəsinə görə rəqabətin üsulları:

- a) sahələrarası rəqabət
- b) fərdi rəqabət
- c) yerli rəqabət
- d) sahədaxili rəqabət
- e) **qiymət və qeyri-qiymət rəqabəti**

138. Əgər rəqabətli əmək bazarında minimum əmək haqqının səviyyəsini əmək haqqının taraz dərəcəsindən yüksək müəyyənləsdirsə, onda əmək haqqının səviyyəsi:

- a) artacaq
- b) azalacaq
- c) necə olubsa elə qalacaq
- d) nominal əmək haqqı real əmək haqqına bərabər olacaq
- e) **defisit yaranacaq**

139. Antiinhisar qanunvericiliyi ilk növbədə istiqamətlənib:

- a) ÜDM artırılmasına
- b) tələbin artırılmasına
- c) vergilərin azaldılmasına
- d) mənfəətin tənzimlənməsinə
- e) **rəqabətlik şəraitinin yaradılmasına**

140. Hansı funksiya rəqabətə xas deyil?

- a) tənzimləyən
- b) allokasiya
- c) **investisiya**
- d) innovasiya
- e) hamısı düzdür

141. Qeyri-təkmil bazara daxil olmayan seqmentlər hansılardır?

- a) təmiz inhisarçı bazar
- b) oliqopolik bazar
- c) inhisarçı-rəqabət bazarı
- d) **təkmil bazar**
- e) dövlət inhisarçı bazarı

142. Dövlət hansı yolla inhisarların fəaliyyətinə mane olur?

- a) bazarı tənzimləməklə
- b) qiymətləri tənzimləməklə
- c) **antiinhisar siyasəti həyata keçirməklə**
- d) iqtisadiyyatın sahə quruluşunu tənzimləməklə
- e) iqtisadiyyatın ərazi quruluşunu təkmilləşdirməklə

143. Inhisarçılığın güclənməsi iqtisadiyyatın inkişafına necə təsir göstərir?
- a) müsbət
  - b) mənfi**
  - c) təsir etmir
  - d) əmək məhsuldarlığını artırır
  - e) məhsul istehsalını artırır
144. Hansı amil azad rəqabətin zəifləməsinə şərtləndirir?
- a) alıcıların sayının artması
  - b) məhsulun miqdarının artması
  - c) iqtisadiyyatda inhisarçılıq**
  - d) dövlətin iqtisadi siyasəti
  - e) alıcıların davranışı
145. Təkmil rəqabətin şərti deyil:
- a) firmaların sahəyə heç nə ilə məhdudlaşmayan girişi və çıxışı mövcuddur
  - b) sahə bazarında bir-birindən asılı olmayan çoxsaylı istehsalçı firmalar fəaliyyət göstərir və digər tərəfdən çoxsaylı istehlakçı mövcuddur
  - c) sahə məhsulu differensiasiya olunmayıb
  - d) firma qiymət ayrı-seçkiliyi apara bilmir, yəni firmanın məhsulu bütün istehlakçılara eyni bir qiymətə satılır**
  - e) hər firmanın təklif etdiyi məhsul təklifin cüzi hissəsini təşkil etdiyindən bazar onun bütün məhsulunu cari bazar qiymətləri ilə qəbul etməyə hazırdır
146. Reklam üçün yüksək xərclər hansı rəqabət quruluşuna xasdır?
- a) təkmil rəqabət
  - b) qeyri-təkmil rəqabət**
  - c) sağlam rəqabət
  - d) haqsız rəqabət
  - e) sahədaxili rəqabət
147. Bazar rəqabətinin kəskinləşməsinə ən çox təsir göstərən amil hansıdır?
- a) eyni məhsulu bazara çıxaranların sayının çox olması**
  - b) əmtəələrin miqdarının artması
  - c) xidmətlərin həcmnin artması
  - d) istehsal sahələrinin sayının artması
  - e) istehsalın həcmnin artması
148. Hansı rəqabət forması orta mənfəətin tarazlaşmasına səbəb olur?
- a) sahədaxili rəqabət

- b) təkmil rəqabət
  - c) haqlı rəqabət
  - d) sahələrarası rəqabət**
  - e) azad rəqabət
149. Hansı rəqabət forması  mt enin bazar qiymətinin müəyyənləşməsinə səbəb olur?
- a) sahədaxili rəqabət**
  - b) təkmil rəqabət
  - c) haqlı rəqabət
  - d) sahələrarası rəqabət
  - e) azad rəqabət
150. Aşağıdakı əlamətlərdən hansı azad rəqabət bazarına aid deyildir?
- a) alıcılar v  satıcılar o qədər çoxdur ki, onların heç bir qrupu qiymətlərə təsir göstərə bilmirlər
  - b) bütün satıcılar tərəfindən satıř üçün standart  mt l r təklif olunur
  - c) bütün alıcılar v  satıcılar bazar haqqında tam informasiyaya malikdirlər
  - d) bazara daxil olmaq üçün müəyyən texnoloji və maliyyə maneələri mövcuddur**
  - e) bütün maddi və maliyyə resursları tam  evikdir
151. Aşağıdakı əlamətlərdən hansı azad rəqabət bazarına aiddir?
- a) azarda  mt ni yalnız bir satıcı satır
  - b) satıcılar tərəfindən satıř üçün ancaq  z  mt l ri təklif olunur
  - c) bütün alıcılar v  satıcılar bazar haqqında tam informasiyaya malikdirlər**
  - d) bazara daxil olmaq üçün müəyyən texnoloji və maliyyə maneələri mövcuddur
  - e) satıcı qiymət üzərində nəzarət edir
152. Bazarda alıcı və satıcılar arasında iki növ mübarizə mövcuddur:
- a) mülkiyyət uęrunda
  - b) yüksək qiymətlər uęrunda
  - c) ařaęı qiymətlər uęrunda mübarizə
  - d) bir-birindən asılı olmamaq uęrunda
  - e) rəqabət v  inhisarçılıq uęrunda**
153. Monopolist rəqabətli bazar modelinin təkmil rəqabətli modeldən fərqli cəhəti:
- a) bazarda çoxlu sayda firmaların iřtirakı
  - b) tək bir məhsulun istehsal olunması
  - c) bařqa kapitalların axınına ř raitin olmaması
  - d) müxtəlif bazarlarda g cl  rəqabətin olması
  - e) firmanın məhsuluna t lb əyrisinin elastikliyiinin olmaması**
154. Səbəb və xarakterinə görə monopolist birliklərin ařaęıdakı formaları ilə fərqlənir:
- a) təbii, potensial və leqal inhisarçılıq
  - b) təbii, qeyri-təkmil, leqal inhisarçılıq**

- c) leqal, əmtəəlik və süni inhisarçılıq
  - d) süni, təkmil və təbii inhisarçılıq
  - e) təbii, leqal və süni inhisarçılıq
155. işlənib hazırlanır ki, inhisarın yaranmasının qarşısını alsın və rəqabəti qorusun:
- a) iqtisadiyyatın tənzimlənməsi haqqında qanun
  - b) işsizlik haqqında qanun
  - c) mülkiyyətçi hüququnun qorunması haqqında qanun
  - d) əməyin tənzimlənməsi haqqında qanun
  - e) **antiinhisar qanunu**
156. Hansı bazar növündə dayanaqlı qiymət mövcuddur?
- a) **oligopolik bazarda**
  - b) azad bazarda
  - c) inhisarçı rəqabət bazarda
  - d) təmiz inhisarçı bazarda
  - e) rəqabət olmayan bazarda
157. Azad rəqabət mexanizminin başlıca müsbət səmərəsi nədə istifadə olunur?
- a) istehlakın artmasında
  - b) **istehsalın stimullaşdırılmasında**
  - c) mənfəətin artmasında
  - d) dövlətin gəlirlərinin artmasında
  - e) gəlirlərin yenidən bölgüsündə
158. Oligopoliya – bu:
- a) yaxın əvəzədiciləri olmayan əmtəələrin yalnız bir tərəfindən satıldığı bazar strukturu
  - b) **bir neçə iri firmaların hökmran olduğu bazar strukturu**
  - c) fəaliyyət sahəsində yalnız iki təsərrüfat subyektinin çıxış etdiyi bazar strukturu
  - d) çoxlu sayda satıcıya qarşı yalnız bir alıcının dayandığı bazar strukturu
  - e) inhisarçı-satıcının inhisarçı-alıcı ilə qarşılıqlı bazar strukturu
159. İlk antiinhisar qanunu qəbul edilib:
- a) Almaniya
  - b) İtaliya
  - c) İngiltərədə
  - d) Fransada
  - e) **ABŞ-da**
160. Sahədaxili inhisarların hansı formaları vardır?
- a) korporasiyalar və konqlomeratlar
  - b) kartellər, sindikatlar və trestlər
  - c) sindikatlar və holdinqlər

- d) kompaniyalar və maliyyə qrupları
- e) **kartellər və korporasiyalar**

161. Aşağıdakı əlamətlərdən hansı tam inhisarlaşmış bazara aid deyildir?

- a) bazarda əmtəəni yalnız bir satıcı satır
- b) satıcılar tərəfindən satış üçün ancaq öz əmtəələri təklif olunur
- c) **bütün alıcılar və satıcılar bazar haqqında tam informasiyaya malikdirlər**
- d) bazara daxil olmaq imkanı yoxdur
- e) satıcı qiymət üzərində nəzarət edir

162. Aşağıdakı əlamətlərdən hansı xalis inhisarçı bazara aid deyildir?

- a) daha aşağı xərclər tələb edən iri istehsalın üstünlükləri ilə şərtlənən miqyasın effekti
- b) patent və lisenziyaların lazımlığı, sahəyə daxil olmağın dövlət tərəfindən məhdudlaşdırılması
- c) xammalın əsas növləri üzərində nəzarət
- d) rəqiblərə kredit verilməsinin məhdudlaşdırılması
- e) **əmtəə elə nadirdir ki, onu əvəz edən əmtəə yoxdur, alıcı ya bu əmtəəni almalı, ya da onsuz keçinməlidir**

163. Firmanın fəaliyyət aktivliyinin artmasına təkan verən xarici şərtlər hansılardır?

- a) bazarın inhisara alınması
- b) qeyri-mükəmməl rəqabət
- c) **mükəmməl rəqabət**
- d) bazarın dövlət tərəfindən tənzimlənməsi
- e) qiymətin dövlət tərəfindən tənzimlənməsi

164. Firma nədir?

- a) insanların birgə təsərrüfat fəaliyyəti üçün birləşməsidir
- b) **bazar iqtisadiyyatında biznes fəaliyyətinin əsas strukturu həlqəsidir**
- c) dövlətin təsis etdiyi müəssisədir
- d) gəlir əldə etmək üçün yaradılan təsərrüfatlar
- e) aktiv fəaliyyətdə olan müəssisədir

165. İqtisadiyyatın strukturunda firma hansı yeri tutur?

- a) yeganə mümkün struktur elementidir
- b) struktur elementi deyil
- c) **biznes fəaliyyətinin əsas struktür elementidir**
- d) ən böyük struktür elementidir
- e) ən kiçik struktür elementidir

166. Firmanın bərabərhüquqlu bazar əlaqələri necə adlanır?

- a) daimi əlaqələr

- b) müvəqqəti əlaqələr
  - c) uzunmüddətli əlaqələr
  - d) üfüqi əlaqələr**
  - e) qısamüddətli əlaqələr
167. Hasilat, emal, xidmət sahələrinin birliyi aşağıdakılardan hansıdır?
- a) makroiqtisadiyyat
  - b) mikroiqtisadiyyat
  - c) mezoiqtisadiyyat**
  - d) regional iqtisadiyyat
  - e) rayon iqtisadiyyatı
168. Postindustrial iqtisadiyyatın inkişafında təyinedici amil nədir?
- a) intellektual kapital**
  - b) elmtutumlu məhsul
  - c) innovasiyalar
  - d) istehsalın diversifikasiyası
  - e) materialtutumluluğun azalması
169. Müəyyən sahədə istehsal bazara nəzarət edən bir neçə firma arasında bölünərsə, bu hansı bazar modelidir?
- a) xalis rəqabət
  - b) inhisarçı rəqabət**
  - c) təkmil rəqabət
  - d) heç biri düz deyil
  - e) azad rəqabət
170. Firma və ev təsərrüfatlarının qarşılıqlı əlaqəsi nəyin hesabına baş verir:
- a) bazarların**
  - b) dövlətin
  - c) planlaşmanın
  - d) idarəetmənin
  - e) təşkilin
171. Firmanın strategiyası hansı tipə ayrılır?
- a) hücum və müdafiə**
  - b) hücum və gözləmə
  - c) risk və hücum
  - d) gözləmə, bazar, hücum
  - e) hamısı doğrudur
172. Firmada məhsulun qiyməti son hədd gəlirindən, son hədd gəliri isə son hədd xərclərindən yüksəkdirsə, onda firma mənfəətini maksimallaşdırmaq üçün:

- a) qiyməti endirməli və məhsul istehsalını azaltmalıdır
- b) qiyməti azaltmalı və məhsul istehsalını artırmalıdır**
- c) məhsul istehsalını azaltmalıdır
- d) məhsul istehsalını artırmalıdır
- e) qiyməti qaldırmalıdır

173. Firmanın davranış nəzəriyyəsi hansı ölkədə geniş yayılmışdır?

- a) ABŞ-da
- b) Almaniyada
- c) Yaponiyada**
- d) İtaliyada
- e) Fransada

174. Baumol və Uilyamson hansı nəzəriyyənin müəllifləridir?

- a) menecerial firma nəzəriyyəsi**
- b) ənənəvi firma nəzəriyyəsi
- c) davranış nəzəriyyəsi
- d) artımın maksimumlaşdırılması nəzəriyyəsi
- e) düzgün cavab yoxdur

175. Xırda mağazaların iri supermarketdə birləşməsi bu:

- a) üfqi əlaqəli firmalar**
- b) şaquli əlaqəli firmalar
- c) konqlomerat
- d) trest
- e) konsern

176. Hansı firmalar dövlət müəssisələrinə aid edilir?

- a) bələdiyyə müəssisələri**
- b) sahibkar müəssisələri
- c) kooperativ müəssisələri
- d) səhmdar müəssisələri
- e) sahə müəssisələri

177. Firmanın U.Baumol modelində hansı göstərici maksimumlaşdırılır?

- a) mənfəət
- b) artım tempi
- c) satışın həcmi**
- d) firmanın təşkili səviyyəsinin dəyişilməsi
- e) kapitalın mərkəzləşdirilməsi

178. Firmanın resurs məhdudluğu hansı modeldə öz əksini tapır?
- a) **«istehsal imkanlarının həddi» modelində**
  - b) Merris modelində
  - c) Uilyamson modelində
  - d) klassik sahibkarlıq modelində
  - e) istehsal funksiyası modelində
179. Hansı mülkiyyət formasının yayılması ilə əlaqədar firmanın menecer nəzəriyyəsi meydana gəlmişdir?
- a) bələdiyyə mülkiyyəti
  - b) kollektiv mülkiyyət
  - c) kooperativ mülkiyyət
  - d) səhmdar cəmiyyəti**
  - e) intellektual mülkiyyət
180. İqtisadi nəzəriyyədə formalaşmış firma haqqında konsepsiyalar:
- a) neoklassik, institusional, bixeviorist, təkamül**
  - b) sahibkar, kapitalist, dövlət, direktor
  - c) iqtisadi artım, mənfəətin maksimumlaşması
  - d) Herfindal-Xrişman indeksi
  - e) təmərküləşmə indeksi
181. Əvəzetmə effekti göstərir ki, qiymətlərin dəyişməsi ilə alıcının istehlakının quruluşunda dəyişiklik baş verir?
- a) əvəzetmə effekti qiymətlərin dəyişməsi ilə istehlakın quruluşunda dəyişiklik baş verir**
  - b) əvəzetmə effekti istehsalın strukturundakı dəyişikliyi göstərir
  - c) əvəzetmə effekti bazara daxil olan istehsalçıların sayının çoxluğunu göstərir
  - d) əvəzetmə effekti bazara daxil olan istehlakçıların sayının çoxluğunu göstərir
  - e) əvəzetmə effekti bazara daxil olan həm istehsalçıların, həm də istehlakçıların sayının artmasını göstərir
182. Aşağıdakılardan hansı I.Fişerin mübadilə düsturudur?
- a) $M \times P = V \times Q$
  - b) $M \times V = P \times Q$**
  - c) $M \times Q = P \times V$
  - d) $M \times V = P \times V$
  - e) heç biri doğru deyil
183. Firma nəzəriyyəsi hansı prinsiplərə əsaslanır?
- a) uzunmüddətli dövrdə maksimal gəlir əldə etmək
  - b) həm qısa, həm uzun müddətli dövüdə maksimal gəlir əldə etmək**

- c) qısamüddətli dövrdə maksimal gəlir əldə etmək
- d) bütün cavablar doğrudur
- e) bütün cavablar doğru deyil

184. Benqmarkinqinq devizi:

- a) «pisdən yaxşıya»
- b) «yaxşıdan yaxşıya»**
- c) «yuxarıdan aşağıya»
- d) «aşağıdan yuxarıya»
- e) “yaxşıdan pisə”

185. Ümumi mənfəət:

- a) ümumi gəlir – istehsal xərcləri
- b) ümumi gəlir – mövcud xərclər
- c) ümumi gəlir – bütün resursların iqtisadi xərcləri**
- d) gəlir həddi – xərc həddi
- e) mühasibat mənfəəti – iqtisadi mənfəət

186. İqtisadi mənfəət:

- a) ümumi gəlir – istehsal xərcləri
- b) ümumi gəlir – mövcud xərclər**
- c) ümumi gəlir – bütün resursların iqtisadi xərcləri
- d) gəlir həddi – xərc həddi
- e) mühasibat mənfəəti – iqtisadi mənfəət

187. Mühasibat mənfəəti:

- a) ümumi gəlir – istehsal xərcləri
- b) ümumi gəlir – mövcud (xarici) xərclər**
- c) ümumi gəlir – bütün resursların iqtisadi xərcləri
- d) gəlir həddi – xərc həddi
- e) mühasibat mənfəəti – iqtisadi mənfəət

188. Xalis iqtisadi mənfəət:

- a) ümumi gəlir – istehsal xərcləri
- b) ümumi gəlir – mövcud xərclər**
- c) ümumi gəlir – bütün resursların iqtisadi xərcləri
- d) gəlir həddi – xərc həddi
- e) mühasibat mənfəəti – istehsalın qeyri-mövcud (daxili) xərcləri

189. Sabit xərclər nisbətən dəyişməyən xərclərdir?

- a) istehsal olunan məhsulun miqdarına**

- b) zamana
- c) texnologiyaya
- d) minimum əmək haqqına
- e) elmi-texniki tərəqqiyə

190. Dəyişən xərclərə aid olan amillər:

- a) elektrik enerjisi
- b) xammal**
- c) hamısı doğrudur
- d) heç biri doğru deyil
- e) yanacaq

191. Sabit xərclər-bu:

- a) darə işçilərinin əmək haqqında, mühafizəyə görə, avadanlığın amortizasiyasına sərf olunan itkilər, kredit faizinə görə**
- b) fəhlələrin əmək haqqına, mühafizəyə, avadanlıqlara və xammalın dəyərinə sərf olunan itkilər
- c) işçilərin əmək haqqına, avadanlığın aşınmasına, renta ödənişlərinə sərf olunan itkilər
- d) xammala, elektron enerjisinə, rentaya, kredit faizinə sərf olunan itkilər
- e) bütün sadalananlar

192. Dəyişən məsrəflər-bu:

- a) istehsal həcminin dəyişilməsindən asılı olmayaraq sərf edilən xərclər**
- b) istehsal həcminin dəyişməsi ilə dəyişən xərclər
- c) aşkar və məxfi xərclər
- d) istehsalın alternativ məsrəfləri
- e) idarə işçilərinin əmək haqqı

193. Transaksion xərclər – mübadilə sahəsində mülkiyyət hüququnun ötrülməsilə əlaqədar xərclərdir?

- a) bu xərclər mübadilə sahəsində mülkiyyət hüququnun ötrülməsidir**
- b) bu xərclər istehsal sahəsində mülkiyyət hüququnun ötrülməsidir
- c) bu xərclər istehlak sahəsində mülkiyyət hüququnun ötrülməsidir
- d) bu xərclər istifadə etmək sahəsində mülkiyyət hüququnun ötrülməsidir
- e) bu xərclər sərəncam vermək sahəsində mülkiyyət hüququnun ötrülməsidir

194. Uzunmüddətli dövrdə sabit xərclər dəyişilməz qalır?

- a) uzunmüddətli dövrdə sabit xərclər dəyişilməz qalır**
- b) qısamüddətli dövrdə sabit xərclər dəyişilməz qalır
- c) uzunmüddətli dövrdə işçilərin sayı dəyişilməz qaldıqda sabit xərclər dəyişilməz qalır
- d) texnologiya dəyişilməz qaldıqda sabit xərclər dəyişilməz qalır
- e) minimum əmək haqqı yüksəldikdə sabit xərclər dəyişilməz qalır

195. Mühasibat mənfəəti necə hesablanır?

- a) daxili xərclərlə xarici xərclərin cəmi
  - b) satışdan əldə olunmuş pulla xarici xərclərin fərqi**
  - c) satışdan əldə olunmuş pulla daxili xərclərin fərqi
  - d) xarici xərclərlə daxili xərclərin fərqi
  - e) heç biri doğru deyil
196. Milli gəlirdən şəxsi gəlirlərə keçərkən hansılar nəzərə alınmır?
- a) transfert ödəmələri
  - b) müəssisələrdən tutulmuş vergilər
  - c) fərdi vergilər**
  - d) sosial sığorta ödəmələr
  - e) dolaylı vergilər
197. Qısamüddətli dövrdə firmanın dəyişən məsrəflərinin artmasına səbəb olan amillər:
- a) bank kreditlərinə tarif faizlərinin artırılması
  - b) yerli kreditlərin artırılması
  - c) xammala qiymətlərin artırılması**
  - d) firmanın avadanlıqlarının icarə ödənişlərinin artırılması
  - e) bütün cavablar doğrudur
198. Aşağıdakı müddələrdən hansı doğru hesab edilir:
- a) mühasibat mənfəəti çıxılsın məxfi məsrəflər= iqtisadi mənfəət**
  - b) iqtisadi mənfəət çıxılsın mühasibat mənfəəti= aşkar məsrəflər
  - c) iqtisadi mənfəət çıxılsın məxfi məsrəflər=mühasibat mənfəəti
  - d) aşkar məsrəflər+məxfi məsrəflər=mühasibat mənfəəti
  - e) heç biri doğru deyil
199. İstehsal xərclərini «yığılmış əmək məsrəfləri» kimi izah edib, onun əmtənin daxili dəyəri hesab edən iqtisadçılar:
- a) A.Smit, D.Rikardo
  - b) K.Marks, A.Foyol
  - c) A.Marşal, C.M.Keyns
  - d) C.Mill, C.Mak-Kullox**
  - e) F.Xayek, M.Aller
200. Rəqabətin tipləri:
- a) azad bazar rəqabəti
  - b) təkmil və qeyri-təkmil rəqabət**
  - c) duapoliya
  - d) inhisar rəqabət
  - e) monopoliya
201. İstehsal inhisarı:
- a) istehsalın ən uğurlu şəraitinin təmin olunması

- b) müəyyən növ məhsul istehsalının az sayda istehsalçıların əlində cəmlənməsi**
c) daha uğurlu satış bazarını formalaşdırmaq
d) istehsalçı müəssisələrin birliyi
e) hamısı doğrudur
202. Aşağıda göstərilənlərdən hansı xalis rəqabətin şərti hesab edilmir:
- a) firma bazara hakim deyil**
b) firma maksimum mənfəət almağa meyllidir
c) firma uzunmüddətli vaxtda mənfəət götürür
d) hamısı düzdür
e) hamısı səhvdir
203. Reklam üçün yüksək xərclər hansı rəqabət quruluşuna xasdır?
- a) təkmil rəqabət
b) inhisarçı rəqabət
c) sağlam rəqabət
d) haqsız rəqabət
e) sahədaxili rəqabət
204. Hansı funksiya rəqabətə xas deyil?
- a) tənzimləyən
b) allokasiya
c) investisiya
d) innovasiya
e) hamısı düzgündür
205. Qeyri-təkmil bazara daxil olmayan seqmentlər hansılardır?
- a) təmiz inhisarçı bazar
b) oliqopolik bazar
c) inhisarçı-rəqabət bazarı
d) təkmil bazar
e) dövlət inhisarçı bazarı
206. Firmaların bazara sərbəst daxil olması və çıxması təkmil rəqabətin zəruri şərtidir?
- a) firmaların bazara sərbəst daxil olması və çıxması təkmil rəqabətdir**
b) firmaların bazara məcburi daxil olması təkmil rəqabətdir
c) firmaların bazara könüllü daxil olması təkmil rəqabətdir
d) firmaların bazardan sərbəst çıxması
e) firmaların bazardan könüllü çıxması
207. İnhisarçı rəqabət onunla səciyyələnir ki:
- a) firmalar sərbəst olaraq bazara girib-çıxa bilərlər
b) bazarda məhdudiyət qoyulmayan sayda fəaliyyət göstəririlər

- c) **bazarda fəaliyyət göstərən firmalar differensiallaşmış məhsul buraxırlar**
d) bütün cavablar səhvdir
e) bütün cavablar doğrudur
208. Inhisarçı rəqabətli bazar modelinin mükəmməl rəqabətli bazar modelindən fərqi:
- a) bazarda çoxlu sayda firmalar iştirak edir
b) eynitipli məhsul istehsalı
c) digər kapital axınlarının heç bir səd yoxdur
d) firmanın məhsuluna tələb əyrisinin elastikliyi azdır
e) müxtəlif tipli məhsil istehsalı
209. Hansı bazar növündə dayanaqlı qiymət mövcuddur?
- a) **oligopolik bazarda**
b) azad bazarda
c) inhisarçı rəqabət bazarında
d) təmiz inhisarçı bazarda
e) rəqabət olmayan bazarda
210. Qeyri-təkmil rəqabətin forması kimi monopsoniya:
- a) yalnız rəqabətli bazarda təzahür edir
b) yalnız planlı bazara xasdır
c) təkmil bazarla xarakterizə olunur
d) rəqabət olması ilə xarakterizə olunur
e) yalnız istehlak məhsulları bazarında təzahür etməsi ilə xarakterizə olunur
211. «Bazara daxil olmaq və bazardan çıxmaq sərbəstdir» şərti aşağıdakılardan hansıları səciyyələndirir?
- a) inhisar
b) azad rəqabət
c) inhisarçı rəqabət
d) qeyri-təkmil rəqabət
e) xalis rəqabət
212. Aşağıdakılardan xalis bazar rəqabətini səciyyələndirməyəni seçin:
- a) əmtəələrin birinci olması
b) bazara girişin azad və sadə olması
c) satıcılar qiymətə təsir edə bilmir
d) bazar təklifinin çox hissəsini ayrıca şirkətlər təmin edir
e) bazara çıxışın azad və sadə olması
213. Bazar subyektlərinin müxtəlif üsullarla üstünlük əldə etməyə yönəldilmiş, bazar subyektlərinin yxud onların işgüzar nüfuzuna zərər yetirən fəaliyyət:

- a) rəqibin təsərrüfatının təqlidi
  - b) haqsız rəqabət**
  - c) haqsız sahibkarlıq fəaliyyəti
  - d) haqsız işgüzar davranışı
  - e) inhisarçı rəqabət
214. Aşağıdakılardan xalis bazar rəqabətini səciyyələndirməyəni seçin:
- a) əmtəələrin bircins olması
  - b) bazara girişin və çıxışın azad və sadə olması
  - c) satıcılar qiymətə təsir edə bilmir
  - d) alıcılar qiymətə təsir edə bilmir
  - e) bazar təklifinin çox hissəsini ayrıca şirkətlər təmin edir**
215. Sahədə yalnız bir firma fəaliyyət göstərən bazar quruluşu:
- a) xalis inhisar**
  - b) inhisarçı rəqabət
  - c) təkmil rəqabət
  - d) oliqopoliya
  - e) duopoliya
216. Müxtəlif məhsullar istehsal edərkən rəqabət aparən çoxlu firmaların olduğu bazar quruluşu:
- a) xalis inhisar
  - b) inhisarçı rəqabət**
  - c) təkmil rəqabət
  - d) oliqopoliya
  - e) duopoliya
217. Bazar münasibətlərinin daha geniş yayılmış növü:
- a) oliqopoliya
  - b) duopoliya
  - c) inhisar
  - d) mükəmməl rəqabət
  - e) inhisar rəqabəti**
218. Xalis inhisar oliqopolik bazardan onunla fərqlənir ki:
- a) sahədə yalnız bir firma fəaliyyət göstərir**
  - b) bütün digər firmalar üçün sahəyə gəliş bağlıdır
  - c) firmanın məhsulunun yaxın əvəzləyicisi yoxdur
  - d) sahədə bir neçə iri firma hakim mövqə tutur
  - e) bütün mülahizələr doğrudur
219. İnhisarçı rəqabət şəraitində firmaların davranışı qısamüddətli dövüdə oxşardır:

- a) oliqopoliyalarla
- b) duopoliyalarla
- c) inhisarlarla**
- d) təkmil rəqabətli firmalarla
- e) qeyri-təkmil rəqabətli firmalarla

220. Inhisarçı rəqabətin  st nl y  ondadır ki:

- a) məhsulların müxtəlifliyi istehlakşılarn zövqlərini daha yaxşı reallaşdırmağa imkan verir
- b) məhsulun daim təkmilləşdirilməsi həyat səviyyəsinin inkişafına səbəb olur
- c) reklam istehlakçını məhsulun keyfiyyəti, qiyməti, istifadə qaydaları haqqında qiymətli məlumatlarla təchiz edir
- d) məhsulların müxtəlifliyi bazar sisteminin inkişafına təkan verir
- e) bütün mülahizələr dođrudur**

221. "Oliqopoliya" məfhumunu iqtisadi tədqiqatlarında ilk dəfə kim işl tmışdir:

- a) C.K.Helbreyt
- b) A.Marşal
- c) İ.Bentam
- d) U.Cevons
- e) E.Çemberlin**

222. Oliqopoliya şəraitində qiymət inhisar səviyyəsində müəyyən olunur.Bu fikir hansı iqtisadçılara aiddir?

- a) E.Çemberlin, P.Samuelson,R.Dorfman**
- b) P.Samuelson, C.Robinson, C.Helbreyt
- c) U.Cevons, K.Menger, L.Valras
- d) A.Smit, D.Rikardo, K.Mars
- e) A.Marşal, C.M.Keyns

223. Sınıq tələb əyrisi modeli, Kurno modeli, Bentam modeli-hansı bazar quruluşuna aiddir:

- a) təkmil rəqabətli bazar
- b) inhisar
- c) oliqopoliya**
- d) duopoliya
- e) monopsoniya

224. Kurno modelinin neçə şərti var:

- a) bir
- b) iki
- c)  ç**
- d) d rd
- e) heç bir şərti yoxdur

225. Sınıq tələb əyrisi modeli onu göstərir ki:
- a) **son hədd gəliri əyrisində qırılma var**
  - b) son hədd gəlirləri əyrisində qırılma yoxdur
  - c) son hədd xərcləri əyrisində qırılma var
  - d) son hədd xərcləri əyrisində qırılma yoxdur
  - e) doğru cavab yoxdur
226. Əhali gəlirləri:
- a) **milli gəlirin pul, məhsul və xidmətlər şəklində ev təsərrüfatlarının sərəncamına keçən hissəsidir**
  - b) əmək haqqından ibarətdir
  - c) pul gəlirlərindən ibarətdir
  - d) nominal və real gəlirlərdən ibarətdir
  - e) natural gəlirlərdən ibarətdir
227. Aşağıda göstərilənlərdən hansı əmək birjasının fəaliyyətini xarakterizə edir:
- a) **işsizlərin qeydiyyatı**
  - b) boş iş yerlərin qeydiyyatı
  - c) investisiyanın genişləndirilməsi vasitəsi ilə iş yerlərinin yaradılması
  - d) peşəkarlıq səmtini bilən və iş axtaranların işə düzəldilməsi
  - e) işsizliyə görə yardımın ödənilməsi
228. Qısa müddət ərzində istehsalda məhsul hasilatını ani olaraq çoxaltmaq tələb olunur. Bu halda işçilərin əmək haqqını ödəmək üçün hansı forma məqsədəuyğundur:
- a) əmək haqqının günəməzd üsulu ilə
  - b) **əmək haqqının işəməzd üsulu ilə**
  - c) mənfəətdən faiz ilə
  - d) realizə olunmuş məhsul məbləğinin faizi ilə
  - e) əmək haqqının vaxtaməzd üsulu ilə
229. Qeyri-mükəmməl rəqabət bazarında aşağıdakı amillərin təsiri var:
- a) işçilərin ixtisası
  - b) həmkarlar ittifaqı
  - c) inhisarlar
  - d) əməyin qiyməti
  - e) **bütün cavablar doğrudur**
230. Nə üçün şirkətlərin rəhbərləri öz işçilərinin əmək haqqının artırılmasına, hətta həmkarlar ittifaqının tələbləri olsa belə həvəs etməzlər, lakin işsizlərə, yetimlərə könüllü surətdə kömək edirlər:
- a) onlar cəmiyyətdə xoş rəy yaradırlar
  - b) onlar inanırlar ki, işçilərə heç nə olan deyil, yetimlərə isə rəhm etmək lazımdır
  - c) **onlar hesab edirlər ki, belə əlverişlidir**

- d) onlarda bir qayda olaraq acgözlük çox, rəhmlilik isə nadir hallarda yada düşür
e) hamısı doğrudur
231. Bütün inkişaf etmiş ölkələrdə işçilər xeyli məbləğdə vəsait alırlar, cəmiyyət bu xərci edir, ona görə ki:
- a) varlı ölkədə insanların aclıqdan ölməyə yol vermək olmaz
b) daimi işsizlər ordusunun olması müasir normal istehsal üçün zəruridir
c) cəmiyyət əhalinin müxtəlif qruplarının gəlirlərində iri fərq olmasına yol verə bilməz
d) fəhlə sinfi daimi öz hüquqları üçün mübarizə aparır
e) hamısı doğrudur
232. Aztəminatlı sosial ailələrin saxlanılmasına dövlət xərcləri artdıqca cəmiyyətdə kasıblıq səviyyəsi:
- a) fasiləsiz olaraq azalır
b) əvvəl azalır, sonra artır
c) əvvəl artır, sonra azalır
d) praktiki olaraq dəyişmir
e) fasiləsiz olaraq artır
233. Əmək bazarında müəssisə inhisarçısıdır. Həmin müəssisədə işləyənlərin sayı eyni inhisarçı olmayan müəssisəyə nisbətən:
- a) azdır**
b) çoxdur
c) eyni sayda olacaq
d) müəssisənin buraxdığı məhsulun həcmindən asılı olacaq
e) müəssisənin buraxdığı məhsulun həcmindən asılı olmayacaq
234. Firmanın istiqraz vasitələrini aid edin:
- a) mənfəət hesabına yaranan əmanətlər
b) aşınmalar üçün təyin olunan pullar
c) bank və kommersiya kreditləri
d) səhmlərin və istiqrazların satışından daxil olan kapital
e) hamısı düzdür
235. Kapital bazarının subyektlərinə aiddir:
- a) banklar və onların müştəriləri
b) birjalar
c) dövlət
d) şirkətlər və xüsusi firmalar
e) bütün cavablar doğrudur
236. Faiz gətirən pul kapitalı:

- a) əmtəə kapitalı
  - b) ticarət kapitalı
  - c) **borc kapitalı**
  - d) sənaye kapitalı
  - e) bunların heç biri
237. Kapitalın ilk yığılı-bu elə prosesdir ki:
- a) əməyin sərbəstləşməsi və maddə fəhlələrin yaradılması
  - b) torpağın sərbəstləşməsi
  - c) istehsal vasitələrinin və pulların kapitala çevrilməsi
  - d) **bütün cavablar doğrudur**
  - e) bütün cavablar doğru deyil
238. Faiz məbləğinin borc verilən pul kapitalına olan nisbəti:
- a) borc faizi
  - b) **faiz norması**
  - c) faiz dərəcəsi
  - d) faiz həddi
  - e) likvidlik həddi
239. Amortizasiya ayırmalarının məbləğinin əmək vəsaitlərinin dəyərində faizlə nisbəti:
- a) faiz norması
  - b) amortizasiya norması
  - c) amortizasiya ayırmaları norması
  - d) əsas kapitalın dəyər kütləsi
  - e) **dövriyyə kapitalının dəyəri**
240. «Kapital» - yeni əmtəələrin istehsalı üçün iqtisadiyyatın yaratdığı uzun müddət istifadə olunan nemətlərdən ibarətdir:
- a) U.Baumol və A.Bilinder
  - b) A.Smit və D.Rikardo
  - c) **P.Samuelson və U.Nordhauz**
  - d) D.Bedd və S.Fişer
  - e) F.Xayek, M.Alle
241. Kapital bazarının təsnifatı hansı kriteriyalara əsaslanır:
- a) bazarda dövriyyə edən qiymətli kağızların bazara ilk dəfə təklif olunub-olunmamasına görə
  - b) kapital bazarlarının fəaliyyət formaları və müəyyən bir bazar yerinin olub-olunmamasına görə
  - c) bazarda alınıb-satılan qiymətli kağız növlərinə görə
  - d) bütün cavablar səhvdir
  - e) **bütün cavablar doğrudur**

242. Aşağıdakı təriflərdən hansı təkrar kapital bazarını xarakterizə edir:
- a) ilk dəfə dövriyyəyə çıxarılan uzunmüddətli qiymətli kağızların tədavül edildiyi bazar
  - b) yenidən dövriyyəyə buraxılan və hələ də dövriyyədə olan qiymətli kağızların tədavül edildiyi bazar**
  - c) birjada katirovkaya alınmış qiymətli kağızların birja xaricində alınıb-satılması ilə formalaşan bazar
  - d) qiymətli kağızların fasiləsiz alınıb-satılması ilə formalaşan bazar
  - e) bütün cavablar səhvdir
243. Torpağın qiyməti hansı amillərdən asılıdır?
- a) torpağa tələb və təklif, rentanın həcmi, borc kapitalının faizi**
  - b) torpaq üzərində inhisar, borc faizinin, faiz dərəcəsinin səviyyəsi
  - c) torpaqda olan tələb və təklif, bank ssudasının faizi
  - d) torpağın keyfiyyəti, bank faizi, rentanın həcmi
  - e) heç biri
244. Torpağın təbii keyfiyyətində olan fərqlə müvafiq formalaşan renta:
- a) differensial renta I**
  - b) mütləq renta
  - c) inhisar renta
  - d) differensial renta II
  - e) təbii renta
245. Mütləq rentanın mövcudluğunun səbəbi:
- a) keyfiyyətli torpaqların məhdudluğu
  - b) keyfiyyətli torpağa olan tələb
  - c) torpaq üzərində xüsusi mülkiyyətin inhisarçılığı**
  - d) dövlət torpaqlarının məhdudluğu
  - e) keyfiyyətsiz torpaqların çoxluğu
246. Bütün gəlirlərin mənbəyinin, o cümlədən torpaq rentasının da izafi dəyər olduğunu söyləyən iqtisadi nəzəriyyə:
- a) marjinal
  - b) merkantilizm
  - c) marksizm**
  - d) keynsçi
  - e) monetarist
247. Kənd təsərrüfatında gəlirin bölgüsü və təkrar istehsalını təhlil edən ilkin iqtisadi məktəb:
- a) marjinalizm
  - b) neoklassik

- c) **fiziokrat**
  - d) merkantilizm
  - e) marksizm
248. Torpaq rentasını kim ödəyir?
- a) **torpaq mülkiyyətçisinə-icarədar**
  - b) torpaq mülkiyyətçisinə-dövlət
  - c) torpaq mülkiyyətçisinə-muzdlu fəhlə
  - d) torpaq mülkiyyətçisinə-idarəedici
  - e) hamısı
249. Torpağa əlavə kapital qoyuluşunun formalaşdırdığı renta:
- a) differensial renta I
  - b) mütləq renta
  - c) inhisar rentası
  - d) **differensial renta II**
  - e) hamısı
250. Torpaq və onun tək, bitki və heyvanat aləmi, meşə və su resursu, hava baseyni və iqlim bu:
- a) **təbii resurs**
  - b) iqtisadi resurs
  - c) istehsal olunmuş resurslar
  - d) tükənməz resurslar
  - e) istehlak olunmuş resurslar
251. Mütləq torpaq rentasının həcmi müəyyən edin:
- a) qiymətlə istehsal xərcləri arasındakı fərq
  - b) **məcmu gəlirlə istehsal qiyməti arasındakı fərq**
  - c) qiymətlə məhdud torpaqların qiyməti arasındakı fərq
  - d) məcmu mənfəətlə dəyişən xərclər arasındakı fərq
  - e) heç biri
252. Differensial renta kimə aiddir?
- a) dövlətə
  - b) **torpaq mülkiyyətçisinə**
  - c) torpağı satmayana
  - d) yeraltı müəssisələrə
  - e) torpağı icarəyə götürənə
253. Differensial rentanın həcmi:

- a) **istehsalın ictimai və fərdi dəyərləri arasındakı fərq**
  - b) son hədd xərcləri ilə qiymət arasındakı fərq
  - c) son hədd xərcləri ilə istehsal xərcləri arasındakı fərq
  - d) istehsal xərcləri ilə orta xərclər arasındakı fərq
  - e) heç biri
254. Differensial renta II formalaşır:
- a) **təsərrüfatın intensiv metodlarla aparılması hesabına**
  - b) torpağın qiymətinin yüksək olması ilə
  - c) icarədarlar arasındakı rəqabətlə
  - d) dövlətin dotasiyaları hesabına
  - e) torpağın münbitliyi ilə
255. Qısamüddətli dövrdə torpağa təklif:
- a) tam elastikdir
  - b) **tam qeyri-elastikdir**
  - c) qismən elastikdir
  - d) qismən qeyri-elastikdir
  - e) heç biri
256. Digər şərtlər sabit olduqda torpaq rentası artarsa:
- a) torpağa olan təklif artır
  - b) torpağın qiyməti azalır
  - c) **torpağa olan tələb artır**
  - d) torpağa olan tələb azalır
  - e) hamısı
257. Əgər dövlət torpaq vergisini qaldırırsa:
- a) **torpaq mülkiyyətçisinin gəliri azalar**
  - b) torpağın icarəsinə olan tələb azalar
  - c) torpağın qiyməti artar
  - d) torpağa olan tələb sabit qalar
  - e) torpağa olan tələb azalar
258. İqtisadi nəzəriyyə elmi rentanın hansı növlərini tədqiq edir:
- a) **inhisar rentası, mütləq renta və differensial rentanı**
  - b) sənaye rentası, differensial renta I və inhisar rentası
  - c) sənaye rentası, differensial renta II və inhisar rentası
  - d) mütləq renta, sənaye rentası, differensial renta
  - e) mütləq renta, sənaye rentası, inhisar rentası
259. Torpağa olan tələb ayrısı:

- a) müvazinətlidir
  - b) mənfi əyridir**
  - c) horizontal şəkildədir
  - d) müsbət əyridir
  - e) üfüqi istiqamətlidir
260. Başqa şərtlər eyni qalmaqla torpağın qiymətini nə yüksəldər?
- a) faiz dərəcəsi azalarsa
  - b) illik renta artarsa
  - c) faiz dərəcəsi azalarsa, illik renta artarsa**
  - d) cavablardan heç biri düz deyil
  - e) faiz dərəcəsi artarsa
261. Əgər diferensial rentanın həcmi mütləq rentanın həcmindən aşağı olarsa, onda torpaq sahibi:
- a) torpaqdan istifadə etməyi dayandırır**
  - b) torpağa investisiya cəlb etməyə çalışır
  - c) torpağa kapital qoyuluşu artırılır
  - d) torpaq ərazisi genişləndirilir
  - e) torpaq dincə qoyulur
262. Xüsusi keyfiyyətləri ilə seçilən məhsulların istehsal edildiyi torpaqlardan əldə olunan gəlir:
- a) inhisar rentası**
  - b) mütləq renta
  - c) differensial renta
  - d) dağ-mədən rentası
  - e) təbii renta
263. Təzələnməsi mümkün olmayan təbii resursların mülkiyyətçiləri differensial renta ala bilərlər:
- a) resurslar tükənməzdir
  - b) resursların keyfiyyəti müxtəlif sahələrdə müxtəlifdir**
  - c) resursların keyfiyyəti müxtəlif sahələrdə eynidir
  - d) resursların təklifi mütləq elastikdir
  - e) resursların təklifi elastik deyil
264. Rentanın hansı növü torpağın təbii keyfiyyətində müxtəlifliklərlə əlaqədardır:
- a) mütləq renta
  - b) differensial renta I**
  - c) differensial renta II

- d) differensial renta I və II
  - e) rentanın bütün növləri
265. Differensial rentanın miqdarı nəyə bərabərdir:
- a) stehsal məsrəfləri ilə qiymət fərqinə
  - b) son məsrəflərlə qiymət arasındakı fərqə
  - c) istehsalın ictimai və fərdi məqsədlərin arasındakı fərqə**
  - d) ümumi və orta mənfəət arasındakı fərqə
  - e) ümumi və iqtisadi mənfəət arasındakı fərqə
266. Maddi nemətlər və xidmətlər yaratmaq üçün istehsal amillərini (resurslar) birləşdirib və təşkil edib, ictimai tələbatları ödəmək üçün, son məqsədi gəlir formalaşdırmaq olan fəaliyyət:
- a) novatorluq fəaliyyəti
  - b) sahibkarlıq fəaliyyəti**
  - c) texnoloji təkmil müəssisə yaratmaq fəaliyyəti
  - d) səmərəli əmək fəaliyyəti
  - e) ixtisası təkmilləşdirməyə istiqamətlənmiş fəaliyyət
267. Resurs kimi sahibkarlıq fəaliyyətinin özünün spesifik ödənişi var:
- a) sahibkarlıq fəaliyyəti
  - b) sahibkar gəliri**
  - c) sahibkarlıq amili
  - d) nominal gəlir
  - e) real gəlir
268. Xüsusi sahibkarlığın reallaşması forması:
- a) dövlət müəssisəsi
  - b) xırda əmtə təsərrüfatı, fərdi müəssisə, korporasiya**
  - c) françayzinq
  - d) dövlət müəssisəsinin icarəyə verilməsi
  - e) kollektiv müəssisələr
269. İstehsal fəaliyyətinin miqyasına (həcminə) müvafiq olaraq sahibkarlığın formaları:
- a) birgə
  - b) kiçik, orta, iri**
  - c) kollektiv
  - d) xüsusi (fərdi)
  - e) ictimai (dövlət)
270. İlk dəfə iqtisadi nəzəriyyəyə sahibkarlıq anlayışını kim gətirmişdir?
- a) A.Smit

- b) J.B.Sey
  - c) R.Kantilyon**
  - d) D.Rikardo
  - e) C.Keyns
271. Mülkiyyət meyarına əsasən sahibkarlıq fəaliyyəti: kiçik sahibkarlıq
- a) orta sahibkarlıq
  - b) iri sahibkarlıq
  - c) kollektiv və dövlət sahibkarlığı**
  - d) müştərək sahibkarlıq
272. Ümumi iqtisadi tarazlığın ictimai rifahın maksimumlaşdırılması hesabına təmin edilməsi:
- a) ictimai və dini təşkilatlar
  - b) dövlət sahibkarlığı**
  - c) istehlak kooperativi
  - d) səhmdar cəmiyyəti
  - e) birgə fəaliyyət
273. Rəqibin sıxışdırılması hesabına və bazar hakimiyyətinin gücləndirilməsi ilə gəlirin, mənfəətin maksimumlaşdırılması ilə mülkiyyətin artırılması:
- a) təsərrüfat subyekti kimi sahibkarlığın funksiyası:
  - b) xüsusi sahibkarlıq**
  - c) ümumi tarazlığı saxlamaqla ictimai rifahın yüksəldilməsi
  - d) idarəetmənin demokratiyalaşdırılması
  - e) ikiqat vergiqoyma
274. Müəssisənin maliyyə itkilərinin baş verməsi ehtimalı:
- a) sahibkarlıq fəaliyyəti
  - b) sahibkarlıq riski**
  - c) sahibkar mənfəəti
  - d) sahibkar zərəri
  - e) qeyri-rentabellik
275. Sahibkar məqsədlərinə aid olan sırada hansı yoxdur:
- a) öz müəssisələrinin yaşayış qabiliyyətini təmin etmələri
  - b) cəmiyyətdə əlavə iş yerlərinin yaradılması**
  - c) istehsalın miqyasının genişləndirilməsi
  - d) müəssisənin fəaliyyət effektivliyinin artırılması
  - e) mənfəətin maksimumlaşdırılması
276. Sahibkarlıqda risk-bu:
- a) proqnoza nisbətən gəlirin axıra kimi yığılmaması, yaxud itirilmə ehtimalı

- b) kapitaldan effektiv istifadənin hərəkətverici stimulu
- c) partnyorların davranışlarının qeyri-müəyyənliyi
- d) təbii amillərlə şərtləndirilən sahibkarın şəxsiyyəti və əlaqədar olan təsərrüfat fəaliyyətinin nəticəsi
- e) **bütün cavablar doğrudur**

277. Fərqləndirmə meyarından asılı olmayaraq sahibkarlığın bütün formalarının təşkilati-iqtisadi forması:

- a) orta sahibkarlıq
- b) dövlət sahibkarlığı
- c) **müəssisə**
- d) kooperativlər
- e) kiçik sahibkarlıq

278. Sahibkarlıq fəaliyyəti hansı şəraitdə real məzmunu malik olur?

- a) xüsusi mülkiyyətə əsaslanan feodal təsərrüfatı şəraitində
- b) xüsusi mülkiyyətə əsaslanan quldarlıq təsərrüfatı şəraitində
- c) **bazarla əlaqəli əmtəə təsərrüfatı şəraitində**
- d) natural təsərrüfatın son dövrlərində
- e) ictimai təsərrüfata əsaslanan planlı təsərrüfat şəraitində

279. İqtisadi fəaliyyətin müxtəlif növləri üzrə bir-biri ilə iqtisadi əlaqələrə girən bazar subyektləri arasında çoxsahəli qarşılıqlı münasibətləri əks etdirir:

- a) alıcı və satıcı münasibətləri
- b) **sahibkarlıq fəaliyyəti**
- c) istehsalçı – reallaşdırıcı münasibətləri
- d) biznes fəaliyyəti
- e) istehsalçı-istehlakçı münasibətləri

280. Müəssisə fəaliyyətinin tənzimlənməsinin təsərrüfat daxili mexanizminə aid deyil:

- a) marketinq
- b) menecment
- c) iqtisadi həvəsləndirmə
- d) firmanın strategiyası
- e) **dotasiyalar**

281. Müəssisənin gələcək inkişafına səbəb olan daxili və xarici amillərin öyrənilməsidir:

- a) stimullaşdırıcı marketinq
- b) qiymət marketinqi
- c) strateji marketinq
- d) diversifikasiya marketinqi
- e) təmərküzləşmiş marketinq

282. Bir neçə istiqamətli olub, mövcud əmtəə və xidmətə olan tələbin və istehlakın xüsusiyyətinin, çeşidinin, istehsal və satış həcmnin çıxarılmaya yönəldilmiş fəaliyyət:

- a) **marketinqin funksiyası**
- b) marketinq konsepsiyası
- c) marketinqin prinsipləri
- d) marketinq sistemi
- e) marketinqin daxili mühiti

283. Müəssisə və firmaların qısa və uzun müddət ərzində istehsalın yüksək səmərəliliyinin və gəlirliliyin təmin olunmasına yönəldilmiş sahibkarlıq fəaliyyəti:

- a) marketinq konsepsiyası
- b) marketinq informasiyası
- c) marketinqin təşkili prinsipi
- d) marketinq sistemi
- e) **marketinqin məqsədi**

284. Müəssisə fəaliyyətinin dövlət tənzimlənməsi mexanizmini göstərin:

- a) marketinq
- b) menecment
- c) iqtisadi həvəsləndirmə
- d) firmanın strategiyası
- e) **dotasiyalar**

285. Müəssisə fəaliyyətinin tənzimlənməsinin tiplərinə aid deyil:

- a) inzibati tip
- b) bazar tipi
- c) qarışıq tip
- d) **ənənəvi tip**
- e) heç biri

286. Menecmentin prinsiplərinə aid deyil:

- a) məqsədin seçilməsi
- b) məqsədə çatmaq vasitələrinin seçilməsi
- c) məqsədə çatmaq vasitələrinin hazırlanması
- d) nəticələrə nəzarət edilməsi
- e) **bazarın kompleks öyrənilməsi**

287. Təsərrüfçülüğün səmərəli və qənaətcil aparılması ilə əlaqədar olan məsələlərin kompleks həllinə yönəldilən təşkilati iqtisadi sistem:

- a) iqtisadi sistem
- b) **idarəetmə**
- c) planlı iqtisadiyyat
- d) qarışıq iqtisadiyyat
- e) proqnozlaşdırma

288. Firmanın malik olduğu bütün imkanlardan mövcud resurs potensialından qənaətli və səmərəli istifadə və fəaliyyət göstərən işçilərin əmək fəaliyyətinin təşkil edilməsi:
- a) makroiqtisadi səviyyədə idarəetmə
  - b) mikroiqtisadi səviyyədə idarəetmə**
  - c) müəssisənin təsərrüfat fəaliyyəti
  - d) qənaətcil təsərrüfatçılıq
  - e) heç biri düz deyil
289. İdarəetmə sistemi əsasən hansı prinsiplərə əsalanır?
- a) rəhbərlik prinsipinə
  - b) sistemlik və komplekslik prinsipinə**
  - c) plan prinsipinə
  - d) proqnoz prinsipinə
  - e) normativ prinsipə
290. İdarəetmənin təşkilati-texniki və sosial-iqtisadi aspektlərinin vəhdətini əhatə edir:
- a) idarəetmənin sistemlik prinsipi
  - b) idarəetmənin komplekslik prinsipi**
  - c) idarəetmənin plan prinsipi
  - d) idarəetmənin normativ prinsipi
  - e) hamısı düzdür
291. Mikroiqtisadi tənzimləmə mexanizmi:
- a) müəssisədə istehsalın təşkilinin və idarədilməsinin forma və metodlarının məcmusudur**
  - b) işgüzar fəaliyyətin həyata keçirilməsinə təsir göstərən şəraitin və hüquqi, iqtisadi, təşkilati və sosial amillərin məcmusudur
  - c) öz imkanlarını, cəlb edilmiş resursları və maliyyə vəsaitlərini düzgün qiymətləndirə bilməkdir
  - d) işçinin əmək haqqını ölkə qanunvericiliyi ilə müəyyən olunmuş minimum məbləğdən az olmayan səviyyədə ödəməkdir
  - e) qanunvericilikdə müəyyən edilmiş vergiləri, dövlət sığorta, sosial müdafiə və digər fondlara ayırmaları ödəməkdir
292. Menecment-bu:
- a) firmanın idarədilməsinin prinsip, forma və metodları sistemidir
  - b) konkret bazarların tədqiqinə və proqnozlaşdırılmasına yönəlmiş məhsul istehsalı və satışının kompleks sistemidir
  - c) gəlir əldə etmək məqsədilə yenilikdən, riskdən, ixtisarçılıqdan istifadə edilən təsərrüfat fəaliyyətidir
  - d) mənfəət və şəxsi gəlir gətirən iş və ya istənilən fəaliyyət növüdür
  - e) insanların məhsulun realizə edilməsi və ticarət mənfəətinin əldə olunmasına yönəlmiş ticarət fəaliyyətidir

293. Marketing-bu:
- a) firmanın idarəedilməsinin prinsip, forma və metodları sistemidir
  - b) konkret bazarların tədqiqinə və proqnozlaşdırılmasına yönəlmiş məhsul istehsalı və satışının kompleks sistemidir**
  - c) gəlir əldə etmək məqsədilə yenilikdən, riskdən, ixtisarçılıqdan istifadə edilən təsərrüfat fəaliyyətidir
  - d) mənfəət və şəxsi gəlir gətirən iş və ya istənilən fəaliyyət növüdür
  - e) insanların məhsulun realizə edilməsi və ticarət mənfəətinin əldə olunmasına yönəlmiş ticarət fəaliyyətidir
294. «Marketing – mübadilə vasitəsi ilə ehtiyac və tələbatın ödənilməsinə yönəldilmiş insan fəaliyyətinin növüdür» ifadəsi kimə məxsusdur:
- a) R.Evans
  - b) F.Kotlyar**
  - c) B.Berman
  - d) P.Lavyalov
  - e) V.Demidov
295. «Marketing – müəyyən bazar məqsədlərinin daha səmərəli üsullarla həyata keçirilməsi vasitəsidir» ifadəsi kimindir?
- a) P.Durker
  - b) R.Evans, B.Berman
  - c) F.Teylor
  - d) P.Lavalyov, V.Demidov**
  - e) F. Kotlyar
296. İdarəetmə prinsiplərinin tətbiqi və səmərəlilik səviyyəsi idarəetmədə:
- a) təşkilətmənin normasıdır
  - b) idarəetmədə təşkilətmənin səviyyəsindən asılıdır**
  - c) əməyin stimullaşdırılmasıdır
  - d) əməyin normallaşdırılmasıdır
  - e) idarəetmədə məhsuldarlıqdır
297. Təşkilətmə nəzəriyyəsinin banisi:
- a) F.Gelbertin
  - b) F.Teylor**
  - c) Q.Emirson
  - d) M.Veber
  - e) F.Kotlyer
298. Administrativ nəzəriyyə əsasında idarəetmənin təşkilinin prinsipini kim işləmişdir?

- a) F.Kotler
- b) A.Fayol**
- c) F.Gilbertin
- d) M.Veber
- e) F.Teylor

299. Liderlik və hakimiyyət strukturunun öyrənilməsi əsasında üçtipli hakimiyyət və təşkilat tipini kim irəli sürmüşdür?

- a) F.Teylor
- (1) M.Veber**
- b) A.Fayol
- c) F.Çelberin
- d) Q.Emirson

300. Ayrı-ayrı fərqlərdə təşkilatların tələbatı, onların əlaqəsi, tələbatların strukturu, avtonom xarakteri, onların arasındakı labüd zidiyyətləri öyrənən nəzəriyyə:

- a) yeni məktəb nəzəriyyəsi
- b) sosial sistem nəzəriyyəsi**
- c) empirik nəzəriyyə
- d) təşkilətmə nəzəriyyəsi
- e) administrativ nəzəriyyə